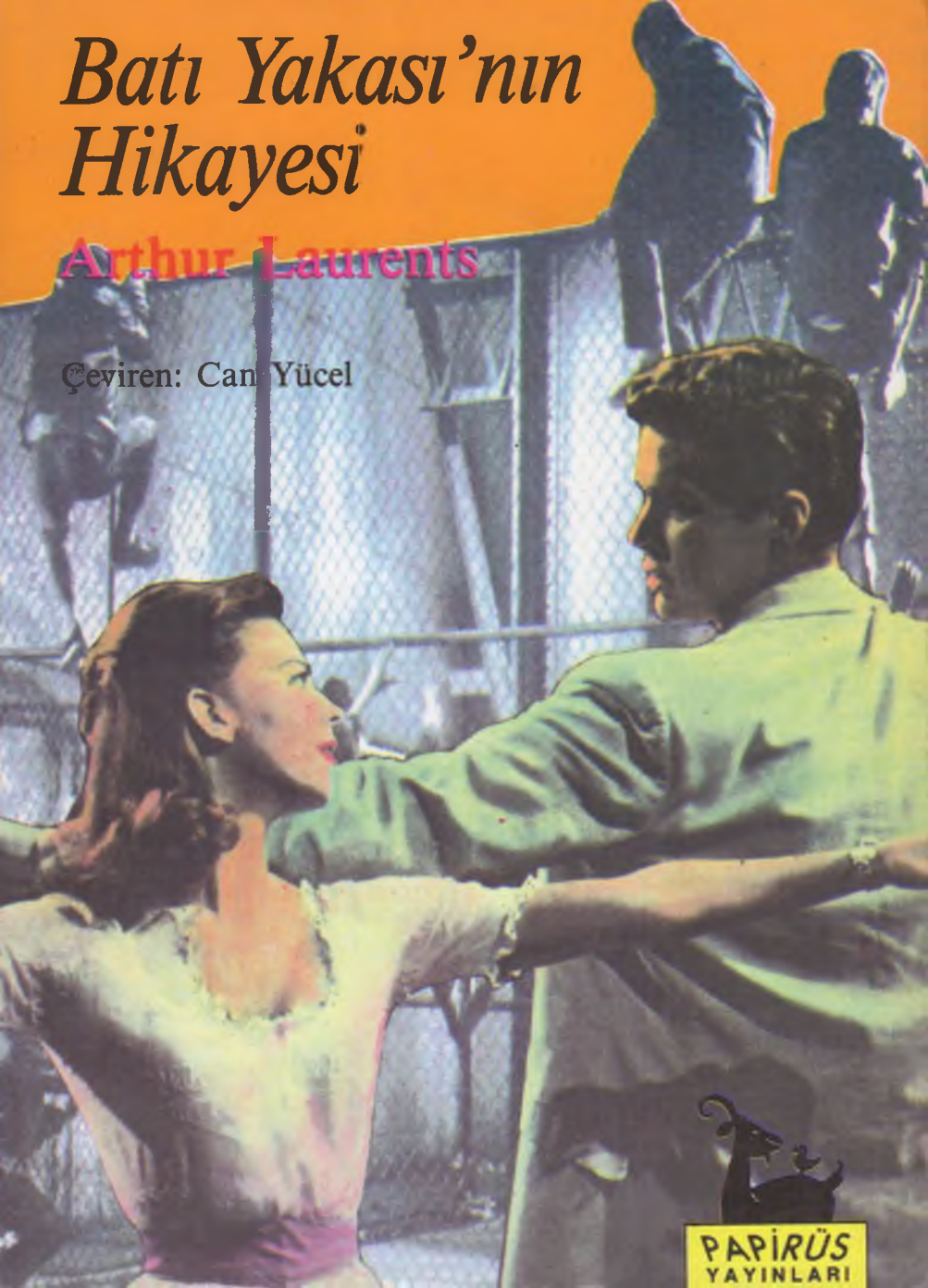
Batı Yakası'nın Hikayesi

Arthur Laurents

Çeviren: Can Yücel

PAPİRÜS YAYINLARI

BATI YAKASININ HİKAYESİ

ARTHUR LAURENTS
OYUN

© 1993 Papirüs Yayınları

Papirüs Yayınları No : 34
Batı Yakasının Hikayesi
Çeviri : Can Yücel

ISBN : 975-7432-28-8

2. Baskı 1988
3. Baskı Papirüs Yayınları Ekim 1993

Genel dağıtım : Papirüs Yayın Dağıtım
Babıâli Cad. 19/1 Cağaloğlu İst.
Tel : 528 56 15 - 527 01 53
Faks : 526 85 07

Ankara Dağıtım : Adaş Dağıtım
Tel : 434 46 24 (4 hat)
Faks : 435 60 57

• Kapak: Zehra Şenoğuz
• Baskı : Acar Matbaacılık A.Ş. 567 98 64

BATI YAKASININ HİKAYESİ

ARTHUR LAURENTS
OYUN

ÇEVİRİ:
CAN YÜCEL

SUNUŞ

Broadway'in sahne müzikallerinde yeni bir çığır açan West Side Story'nin ortaya çıktığı yıl 1957. Yaklaşık 30 yılını geride bırakmıştı Broadway'deki Amerikan endüstrisi. Sözü edilen yapıt ise çıkış tarihi ile birlikte klâsik eğlence anlayışlarını değiştirdi. Çünkü, artık yaptılar, Batı Yakası ile birlikte basit zevklere hitap etmekle yetinmiyor, yeni, sosyo-kültürel sorunların da bu yapıtların içine yedirilmesini sağlıyordu.

Batı Yakası'nın müzikal yaratıcı olan Leonard Bernstein, 1919'da Massachuseth'de doğdu. Henüz 24 yaşında ünlü New York Flarmoni Orkestrası ikinci şefi olan Bernstein, bu yıllarda verdiği, On The Town" (1944), "Trouple in the Tahiti" (1952), "Candide" (1955) yapıtlarıyla önemli bir şöhret kazandı. Sanatçıyı zirvenin doruklarına çıkaran ise Batı Yakası'dır. 1958 yılında, New York Flarmoni Orkestrası'nın şefliğine atanan Bernstein, 1942-1957 yılları arasında da üç senfoni yazmıştı. 1946 yılında ise, "Fuccimile" adlı bir bale yapıtı besteleyen sanatçı, bunların dışında, orkestra suiti, caz orkestraları için giriş, bir çok oda müziği, ve melodik çevrimler de bestelemiştir.

Sanatçının, ilk Broadway ürünü olan "On the Town" 1954 yılında, sözünü ettiğimiz yapıt Batı Yakası ise, 1961 yılında, Hollywood'da filmleştirildi Özellikle Batı Yakası'nın ve Bernstein'in, dünya çapında ünlenmesi bu yıla rastlar. Bernstein'in tek önemli sinema yapıtı ise 1954 yılında çevrilen "Rıhtımlar Üzerinde" adlı filmdir.

Batı Yakası Hikâyesi deyince, akla iki önemli isim daha gelmekte. Bunlarda ilki stephan Sondheim,

liriklerin (şarkı sözlerinin) üreticisidir. Batı Yakası'nda gündemde olan alt-kültür jargonuyla sözel anlatımı o kadar dillendirmiştir ki, bu, güne kadar varolan müzikaller dünyasına yepyeni bir soluk katacaktır. İkinci isim olan Jerome Robins, müzikal yapıtların tarzını değiştiren bir koreografiyi bu yapıtla birlikte gündeme getirmiştir. Bu sanatçı da, bir çok klâsik Broadway ve Hollywood yapıtlarına imzalar atmıştır.

Batı Yakası'nın Hikâyesi, bazı eleştirmenlerce çağday bir Romeo ve Juliet espirisi olarak yorumlanmaktaydı 1950'lerde. Manhattan'deki iki sokak çetesi arasında mücadelenin öyküsüydü. Bu çetelerden birini oluşturan Amerikalı beyaz gençlerin isimleri "Jetler" (Jets), Porto Riko'lu göçmen ailelerin gençlerinden oluşan çetenin ismi ise "Köpekbalıkları" (Sharks) idi. Bu iki karşı çetenin üyelerinden olan Tony ile Maria arasındaki tutku dolu aşka, çevrelerinin getirdiği baskı, ise, Amerikan kültürünün yozlaşmış ortamını simgeliyordu.

Bu dramatik öykünün belleklerden silinmemesine neden olan Bernstein ve Sondheim ikilisinin verimli çalışması, çarpıcı şarkıların bugüne kadar yaşamasını da sağlıyor. Lâkin havalar, caz esintileri ve o yılların fazlasıyla gündemde olan sıkı rock'n roll motiflerine Robins'in üstün koreografik katkısını da eklersek Amerikan gençliğinin kozmopolit kültürlerinin bir aynasıyla karşı karşıya kalıyoruz.

LAEDRİ

BİRİNCİ PERDE

BİRİNCİ SAHNE

İkindiyin, saat beş, Sokak.

Bir çarpmacaylan sokak araları ve bir tuğla duvar.

AÇILIŞ MÜZİĞİMTRAK: yarı-dans, yarı-pandomina, arasıra da karşılıklı konuşmalar. Bu sahne; özellikle, "Jet" ve "Bet" atlı ve mağrurane üniformalı iki genç çetenin arasındaki çekişmenin büsbütün sertlenmesini temsil eder. Çocuklar, uzun saçlı, favorili, canlı, tedirgin ve alaycıdırlar. "Betler" Portorikoludur. "Jetler" ise "Amerikan" denen nesnenin bir güldestesidir.

Eylem başladığında, Jetler alanın sahibidirler. "Yuvaları"nın efendisi ve horozudurlar. Çete-başı Rif'dir, ateşli, sürükleyici, zeki ve hafiften çatlak bir delikanlı. Muavini de Dizel, iri, ağır,

oturaklı, hoş bir çocuk. Çetenin en tıfıl üyesi Bebe Con'dur, her birşeye hayran, özellikle Jetlerden biri oluşana afaldır vede büyüklük taslamaktadır. Karındaşı "Arap"dır, herbir şeyden kâm alan, aynı zamanda hiçbirşeyin ciddiyetine varamayan, ufarak bir osuruğu cinli. En saldırganları "Akşın"dır, kedimsi bir öfke küpü. Bu çocukları giderek daha iyi tanıyacağız. Ha o marifeti kendinden menkul, uzman,"" "Kartopu"nu unutmayalım!

Jetler'in baştakı güleç haline ilk gölge düşüren şey, Betler'in başı Bernardo'nun hayli vurgulanan girişi olur: Yakışıklı, mağrur ele avuca sığmaz, vede barut gibi. Jetler, sayıca ağır bastıklarından, dehlerler onu. Lâkin bu üstünlük giderek tehlikeye girer. Muharebenin ilk anları yumuşaktandır: çucuklardan biri çelmeye gelir, yada bir un torbasıyla sersemletilir, balgam yer falan filan, hep özürler dilemecesine ama...

Derken: hernedense boşalmış alana Arap uçak numarasına dalar. Bu yapmacık pike sırasında ama çıt çıkmaz. Tam o sırada Bernardo duvarın üstünden pikeye geçer, ardından bir Bet, bir Bet daha. Sıvışmaya çalışan Arap'ın yolunu kapatırlar, üşüşürler, üstüne çullanırlar, yumruğun bini bir para. Bu arada bir Jet de duvarın üstünde erketelik etmededir. Sonunda, Bernardo Arap'ın, üstüne abanır. (kulağını delermişçesine) bir el hareketi yapar, erketeden bir ıslık gelir. Jetler dalar sahneye, Betler de onlara dalar, kapışırlar. Rif hiç sekmez, ağlamaklı bir baba gibi Arap'ın yanına koşar.

Çıngar gitgide tizleşen bir polis düdüğüyle kesilir. Sahneye bir goril, bir polis, yani Kurupke girer, ardında da bir sivil, adı Şırank. Güçlü, kuvvetli ve kendine hâkim. Kibar öyle, efendice bir davranışı vardır, zehrini ve hıncını gizlemek için.

KURUPKE

Kesin lan! Ayrışın pezevenkler!

ŞIRANK

Bırak yahu, öldürsünler birbirlerini!.. Ama benim devriyemde yemesinler bu hayırlı boku!

RİF (*sırf masumiyet*)

Aa! Komser Şırank gelmiş bizim maçı seyre! Ne şeref bu!

BETLER (*bir ağızdan, reveranslarla*)

Gönün aydın olsun. Komser Şırank!

BERNARDO (*Rif'le birlik*)

Gönün aydın, Sayın Kurupke!

JETLER (*bir ağızdan*)

Götün aydın, Sayın Kurupke!

ŞIRANK

Bire Porto Rikolular, nedir bu sizden çektiğimiz! Belâ kesildiniz bu semtin başına!.. Seni kim dişledi, Arap, söyle!

(Arap Rif'e bakar. Onun üzerine Rif, "yardım" çağrısını üstlenerek, büyük bir ciddiyetle.)

RİF

İşin kanunu esasiyetine bakarsanız, sayın komser,

biz o fikirdeyiz ki, bu işin terzisi bir polis.

KARTOPU

Benim fikrimi sorarsanız, bu işin aynası bir değil, iki aynasız.

ARAP

Ne aynalı çarşıya düşmüşüz be!

KURUPKE

Başlarım şimdi senin aynandan!

ŞIRANK

Çocuklar, şimdiye kadar size ispiyonlukla güvenlik kuvvetlerine yardımcı olma denen yurttaşlık ödevi arasındaki farkı izah eden olmadı mı hiç?

RİF

Zatınız bilâkis yaptınız o izahı. Biz de o izatı ilk sökecek zerzavatın başına harçlıklarımızdan böyük ikramiye koyduk.

AKŞIN (*Şırank'ı mimleyerek.*)

Belki ağbiysi kazanır ikramiyeyi!..

ŞIRANK

Ağbeylenme, ağbeylenirim, bak, Akşın!.. Yakındır, ananızdan emdiğiniz süt burnunuzdan gelecek sizin! Siz gibi itlere verilmedi bu sokakların tapusu! Yetti be Portolularla allahın günü çıkardığınız hırgür!.. Hadi, oğlum Bernardo, toparla örümceklerini çabuk sittirol burdan! (*Yapmacık bir nezaketle:*) Lüften, yavrum!

BERNARDO

Yürüyün, çocuklar! (*Çıkarlar*)

ŞIRANK (*Jetler'e*)

Bana bakın, veledi zinalar, aranızdaki bu fitneyi bastırmazsam eğer, bastıracaklar resmimi benim bir tırafik noktasına! Ben arkadaşınız da, ayıptır söylemesi, hoşlanmaz hiç tırafik işinden. Öyleyse, bu tırafik işaretime kulak vereceksiniz mecbur! Bu Portolu ibnelere eyvallah diyorsam ben, yukardan bir seslen, siz de eyvallah deyeceksiniz, anlaşıldı mı? Bundan böyle, Portolularla Porto şarabı içeceksiniz daimî, kuzu kuzu, kardeşçesine! Yoksa, ananızı ağlatırım sizin, içeri atarım topunuzu!.. Kurupke, dostum, allasmarladık de bu kibar evlâtlara!

KUPKE

Hoşçakalın hoş çakallar! (*Şırank'ın ardından çıkar.*)

KARTOPU (*Kurupke'yi taklit ederek.*)

Hoşçakalın boş çakallar, ha!

ARAP

Ne çiftmiş bu! Ne çiftleşmişler!

AKŞIN (*acı acı*)

"Siz gibi itlere verilmedi bu sokakların tapusu!" diyor itoğlu it!

KARTOPU

Kerize bak, gidip parkın kumunda mı oynayacağız götümüze çöp batmasın diye:

AKŞIN

Çimlere de basmayın, ananızıı orda otlanın diye!

BEBE CON

Anam karı kapı dışarı etmemiş sanki!

AKŞIN

Apartman bokyedisi bağırır: "Defolun burdan!" diye!

ARAP

Bekçisi havlar: "Köşebaşlarına sıvışmayın!" diye!..

AKŞIN (*Arap'a göz kırparak*)

Ne o yâni, Arabistan'a gideceğiz!.. Evli evineymiş, köylü köyüne! Yok ki bizim evimiz de, köyümüz de!.. Şu sokak da yoksa, gittik gideriz sıçan deliğine!..

RİF

VAR BU SOKAK! HEM DE BİZİM?..'. Jetler, Filo ol! Pilotlar! (*Dizel, Akşın, Kartopu hazırola geçerler.)* Roketatarlar! (*Öbür üçlü bir elle kola geçer*) Eratlar!

(Utana sıkıla Arap hizaya girer, ardından Bebe Con.)

BEBE CON (*apışmış halde Arap'a*)

Vışş, kan içinde, Arap, kulağın!

ARAP (*mağrur*)

Gazi olduk, bebem.

BEBE CON (*kulağını inceleyerek*)

Namıssız partallar! Döğmelemişler kulağını!

KARTOPU

Böylecen olmuşun bir Partal tomatı! Ça-ça-ça, sen-yo-ri-ta!

RİF

Kes lan cayırtıyı!.. Söyle hangi Bet'oğlu yaptı bu işi?

ARAP

Bernardo amcığı. Kulağımı şişlerken çünküm, "Kulağıma küpe olsun bu," dedi "duydum." bizim ihtiyarın dükkâanına bok bombası atarsan bidaha!" dedi. (*Bernardo'nun kulağını şişlerken yaptığı el hareketini tekrar eder.*)

BEBE CON

Anaaa!

AKŞIN

Başına sıçmadığına şükretsin! Bu allahsız Partallar yüzünden battı ya bizim mıoruk!

RİF

Kim demiş onu?

AKŞIN

Kim diy'cek! Bizim Moruk.

RİF

Bizim moruk da diyor ki ama: "O moruğun işi zati bitikti bitik."

BEBE CON

Demem o ki, bizim moruğun ürküsü bu Partallar batıracak diye özül teşebbüsü

AKŞIN

Biz burda ağaçladıkça böyle, oldu say ondan da kötüsü!

(Çeteyi yara yara sıska ve ufaklık bir kız girer, Jetler'e özentiden bu kıyafette ki, köpeklere ziyafet. Kimbilir bilki de, polisler ortada boy göstermeden önce yer alan çıngar sırasında

şöyle bir görmüşüzdür. Adı Rasgele.

RASGELE

Ne haber kurumcular, kalaycılar....

AKŞIN

Sen halâ apış aramızda mısın ambiti?

RASGELE

Ne haber, nassıdım, nassıdım kavgada? Sen söyle, Rif, harikaydım diğ mi, anam avradım olsun?...

RİF

Bana bak. Rasgele, pişman etme bizi sana rastgeldiğimize!..

RASGELE

Rif, ama bak yâni, hak etmedim mi artık çeteye girmeye?...

ARAP

Sen mi çeteye gireceksin, çete mi sana girecek?... Taliplisi varsa demekliğim...

RASGELE

Ulan âdi! (*Arap'a parslaşır, derken Rif araya girip alargaya alır Rasgele'yi dışarı kakalar.*)

RİF

Yollan, yollan, yollu hamfi! (*Rasgele, bir an için Külhanlığına, yere bir balgam atar, ama, kibariye.*) Tamam! Tamam! Toparlan! (*Bu Rif'in çeteye "içtima" çağrısıdır. Toparlanırlar.*) Bu mıntıka için sikerine döğüştük ve aldık bu mıntıkayı. Ema, bu aynasızların koltuk altına girer de bu partallar, göz göre göre alırsa elimizden vatanımızı. n'a'apacağız?... Bunun çıkar yolu,

bunun oluru, topyükun bir meydan marabesidir, bire Jetler!...

AKŞIN (*hırs içinde*)

Meydan marebesi, meydan! Dan dan dan!

RİF

Sakın ol, oğlum, Akşın!... Betler de bir meydana talip, vede onlar da bizim kadar galip.. Ya babalanıp, şişe ve bıçak işine, zincir ayağına vursalar?

BEBE CON

Zincir mi, abi? Olur mu yavu?

RİF

Netece çıkarmayın! Demiyorum öyle yaparlar diye ille! Demekliğim, o yollara gidip de gitmiyebilirler. Lâkin hazırlıklı olmaklığımız lâzım. Sıkıyor mu buna karşı büzükleriniz?

AKŞIN

Sıkmaz mı, ağbiy!

KARTOPU

Yani bıçakla zincir manitasına mı?

BEBE CON

Var mıyız, yok muyuz bi düşünelim!

DİSEL

Sen baklanı çıkar ağzından, Rif!

RİF

Ben diyom ki, bu çayır ufak olmasına ufak, ama parkta otlamayıp koşacaksak, önümüz de bu kadar çayır var koşacak. Adam olaklı beri tuttuk burayı biz sikimizin hakkına... Sustalı demekteyseler, biz de

çatlatırız sustalıyı, Jet'iz be, Jet! Var mı bizim üstümüze cenabet! Yeryüze ve gökyüze?

DİZEL

Basalım öyleyse gezimize!... Vınnnnn!

AKŞIN

Akşın, boy, akşın!

ARAP

Arabın işi çin-maşin!

KARTOPU

Yakaladı topo Yaşin!

BEBE CON

O beybi, o beybi, bebelere bi meşin!..

RİF

Tamam, evlatlar başladı meydan marabesi! (*Umum şenlik*) Yalnız işin portakalı ve adap maşereti, silâhları seçmede bir harp konseyi lâzımlıyor. Meydan marabesinin meydan okuması benim tarafımdan elbet...

KARTOPU

Muavin de lâzım!

AKŞIN

Burda

RİF

Yok sen değil, Toni!

AKŞIN

Toni de nerden çıktı?

RİF

Betler'e karşı tam mevcut çıkacağız.

AKŞIN

Toni bizden değil ki artı.

RİF

Çok uzattın be, Akşın ! Jetler'i Toni ile birlikte başlattım ben.

AKŞIN

Bizimle birlik olmaya pek istekli görünmüyor da...

BEBE CON

Jetler'den olmak istemeyen mi olurmuş!

AKŞIN

Bir aydır eşkalini gördüğümüz yok ama!

KARTOPU

Zümrütler'i haşat ettiğimiz günü unuttun galiba!

ARAP

Toni olmasaydı zor hakkından gelirdik onların.

BEBE CON

Toni kurtardı billâ tatlı canını o gün.

Musiki başlar

RİF

Doğru. Toni herzaman bizden yana olmuştur, bizden yana olacaktır.

Şarkıya vurur

RİF

Jet olan Jet

Jettir ilebet,
Sigara emsal
Terksiz bu meret.
Jet bir adama
Çıktı mı gayle,
Sırtı sağlama,
Etraf ayile!
Yalnızlığın yok,
Kopuk diğsin artık,
Evli evinde...
Koptu mu arbede,
Canım emininde...
Ye iç şükret
Bir Jet'sin sen, Jet!
Geberene dek,
Unutma pezevenk!
Jet olan Jet
Bir Jet'tir
İlebet:
Konuşur:

RİF

Lâf yok bizim Toni'ye! Garanti bu işin içinde.

AKŞIN

Geçelim harekete!

ARAP

Hareket ama, nerde?

RİF

Dans var ya bu gece, cimnastikânede.

DİZEL

Orta tarafsız bölge

RİF (*olanca masumiyetiyle*)

Tarafsız olacağım ben de. Meydan okuy'caam sade.

ARAP

Aklınla yaşa be!

RİF

Sıkı durun, sıkı giyinin siz de, buluşalım orda, saat sekizde. Dimdik!

KARTOPU

Dimdiğiz abi!

BEBE CON

Herzaman gibi!

AKŞIN

Jetiz be!

Be be Con'la birlikte çığırır

Bir Jet'sen, Jet.
Şehrin Şogonusun,
Hem de ağır siklet
Boks Şampiyonusun

Bir Jet'sen, Jet,
Adam oldu bil ki,
Kıral oldu dünki
Götü boklu velet.

Jetler pikede,
Cayırdıyor top tüfek!
Betler hep panikte!

Çünki bu Porto-rikler soyu
Götlektir vede ötlek!
Hep birden

İşte Jetler!
Geliyor Zombiler!
Kimmiş o ölüme
Susamış zibidiler!
Geldi Jetleri!
Savul lan kahbe dünya!
Gir yerin dibine, gir!
Bunda yanlış olmaya:
Sınırlar çizilmiştir!
Astık, bak, tabelâyı.
"Yasak Bölge" dir diye!
Aramıyosan belâyı.
Git lan onuncu köye!
Geldi Jetler!
Heyyt anamın, Heyyyyyt!
Bu sokak vede bu semt
Bizimdir bu memleket!

Bizim ya! (*Dizel ile Akşın Hep birden*)
Anam,
Bu semt
Bizim
Elbet!

Sahne kararır

İKİNCİ SAHNE

İkindiyin, saat beş buçuk. Bir avlu.

Ufarak bir merdivenin üstünde, sandıra saçlı, yakışıklı bir genç, duvara yukardın aşağıya, "Babanınki" diye bir yazı yazmaktadır. Aşağıda da Rif dalına basmaktadır.

RİF

Hop dedik, hop dedik! Niye olmazmış?... Niyesini demedikçe, Toni oğlum, bu olmaz olmaz!

TONİ (*sırıtarak*)

Niye olmazmış?

RİF

Niye olmazını soran Rif de ondan. Dünya bir kardeşin...

TONİ

Dünya birse, Sıvas iki... Sen "Babanınki"ne bak,

yavru; Nassı yazı yazılıyormuş gör!

RİF

Karga bokça!

TONİ

Otuz yıldır bu dükkâna tünemiş bizim patron, bu yeni kargacığa ondan tav olur dedik.

RİF (*merdiveni sarsalayarak*)

Yavu Toni, mühimat konuşuyoz?

TONİ

Mühimata bak, silâha davran! Pilotlar, roketatarlar falan filan...

RİF

Hasta mısın sen? Tam beş yıl bu, bir arkadaşınla, hem de evinde oturuyorsun! Ciğerine kadar biliyorum diyorsun bu malı. Ruh gibiyiz diyosun kendisinnen. Sonra mu mamele ha!.. Toni oğlum, hayat kırıklığına uğradım senlen!

TONİ

Alçıya koy hayatını! Topla kırığını, çıkığını, has'tir burdan!

RİF

Başardım ama, basamıyorum ananın aşkına! (*Toni kolunu yakalar, büker.*) Yok, canım! Amcam, AMCAMLA geçinemiyoruz da ONDAN!

(Toni kolunu koyverir, merdivene tırmanır.)

TONİ

Edebinle git, git ama, Jetler'e de gadretme!

RİF

Jetler gibi var mı?

TONİ

Yoktu.

RİF

Yok yok konuşma öyle! Bir da'a iy'sini buldunsa söyle!

TONİ

Onu demedik de...

RİF

Ne yani?

TONİ

İnemezsin dibine.

RİF

Bi dene!

TONİ

Oldu... Bu son aybaşından beri, her gece ama, fırlıyorum uykudan, kollarım maytap... uzanıyormuşça bişeye...

RİF

Ni biçim bişeye?

TONİ

Bilmiyom ki. Duruyo ama ordan kapının ağzında, köşe başında... Lâkin eli de kulağında...

RİF

Neymiş bu çalmaz-çalar saat?

TONİ

Bilmiyom dedim a:..Jet olduğumda da, duyduğumun aynası bir hittirik...

RİF (*yavaşça*)

Belkim de çetelikten aşı bir kardeşlik...

TONİ

Kardeşliğine kardeşiz yine.

RİF

O dediğin hittirik senin muhakkak, insan kısmına bir erik.

TONİ

İy'de ama, Jetlik diğ ki babam, bu Jetlik!

RİF

Yalansın! Çünküm, çetesiz kalınca, sen bir öksüz del'kansın! Çünküm çeteynen sen, birnen, ikiynen, üçnen, dörtnen. Hele en birincisiyse çeten. Hele, hele Jetler'densen, güneş de sen, özgür de sen!

TONİ

Rif, nası bozuğum, bilsen! (*Aralık*)

RİF

Toni, oğlum, durum bin bok! Betler fena ısırıyorlar, çok! On'çin bu işi burda toptan bitirek! Bunun'çin de Sen gibi bir karındaş bize gerek (*Aralıktan sonra, pesten*) Ben ki hayatımda lâti lokuma "lütfen" dememişim, istiyum bir lütuf senden... Bu gece dansa, kaabil diğil, gelecen!... (*Toni öbür yana döner*)... Gelece'ğen diye çeteye söz verdim zaten...

TONİ (*bir duraklamadan sonra, yüzünde bir gülüşle*

döner)

Kaçta ki dans?

RİF

Sekiz.

TONİ

Öylesse sendeniz!

RİF

Söz mü söz!

TONİ

Göz mü giz!... yine da ama, diyor ki içimden bir ses, pişman olacağın sen bu ahlatlığ'na...

RİF

Belli mi olur? O dansta,, kimbilim belki, kavuşaca'ğan o leylâ olduğuna Sauş!

Koşarak çıkar.

TONİ

Kimbilir.
Musiki başlar, Toni de şarkıya başlar

O'lur mu
Olur!
Geldi gelecek bişey,
Gelmeyi görsün, hey,
Şıp duyulur.
Belk'havaî bir fişektir havadan
İner, aman.

Bir gül gelir,
Kim bilir!

Uzansan tutacaksın,
Yamacında yamacın,
Bir ağacın.
Geld'i geliyorum derken bir mucize,
Hop der size
Bugün, yarın...

Olur mu? 'lur tabiy!
Geliy başıma İy' bişiy,
İy' beklersem!
Gelin gibi bişiy geliy.
Nemenem?
Çok muhteşem.

Pat diye, tak tak tak
Kapın çalınacak!
Aç kiliti!
Gelenin var, ayağ na gelen bir ay.
Kaçırmay
O nimeti!

Köşeyi döner,
Apşırırken veya,
Gülüver, geliver
Beye!

Olur mu? oldu bile.
Etme yalnız acele!
İştece!
Gel, çek bir iskemle, otur şöyle!
Utanma!
Alış adama!

Gök mırıl mırıl.
İniyor usul usul
Bişiy:
Uzansan tutacaksın.
Yamacında yamacın,
Şimdi belkiy.....

ÜÇÜNCÜ SAHNE

İkindiyin, saat altı. Bir gelinlik dükkânı.

Dükkânın dikiş makinalı bir masayla bir iki sandalyeyi alacak kadarı görünür. Anita, saçları koyuverik, giysileri hafiften rüküş, Puerto Rikoli bir kız. alabildiğine gözel, alabildiğine taze bir genç kız olan Mariya için, beyaz bir vaftiz elbisesini bir parti robuna çevirmededir, işi de bitmek üzredir. Anita çok bilmiş, uyanık, ateşli, Mariya ise, heylicanlı, coşkun, söz dinler, ama damarına basıldı mı anut mizaçlı, gemi azıya alan dişiliğinin farkında bir kız.

MARİYA (*makası uzatarak*)

Por favor, Anita, yakayı daha aşağıya al, allah aşkına!

ANİTA

Fazla oldun ama, Mariya!

MARİYA

Bir santimciğin fazlası mı olurmuş, kuzum!

ANİTA

Olur ki hem nasıl!

MARİYA (*çileden çıkarak*)

Mihrabın önünde diz çökmek için değil ki artık bu elbise, dans etmek için, Anita!

ANİTA

O oğlanlarla dansla başlarsın, bi de bakarsın, diz çökmeğe kadar varmış iş.

MARİYA

Querida, bir santimcik. Una poca poca...

ANİTA

Ant verdirtti Bernardo...

MARİYA

Bernardo'dan da şimdi!.. Bir ay oldu bu memleket geleli, yüreğim hop demedi bir kerecik olsun. Bütün gün dikiş dik, geceleri de kukumav kuşları gibi otur!... Ne demeye getirtti ağbeyim beni buraya, anlamadım...

ANİTA

Çino'yla evlenesin diye.

MARİYA

Bakıyorum, bakıyorum Çino'ya, hiçbişiy anlamıyorum.

ANİTA

Ne anlayacakmışım ki?

MARİYA

Ne bileyim, insan nişanlısına baktığında bişey duymalı, diğ mi?... Sen bişey duymuyor musun yani, Bernardo'ya baktığında?

ANİTA

Baktığında değil, gözlerimi yumduğumda duyuyorum o dediğin şeyi.

MARİYA

E, ben de senin Bernardo ile sinemanın balkonunda yaptıklarınızı anlatmazsam annenle babana!..

ANİTA

O zaman ben de bu entariyi parça parça etmezsem!

MARİYA

Canım, şunun yakasını birazcık aşağı indiriver dedik işte...

ANİTA

Gelecek seneye.

MARİYA

Başım çoktan bağlanmış olacak gelecek seneye. Yakam şuraya kadar inse, kimin umuru!

ANİTA

Nereye, nereye kadar?

MARİYA

Buraya! (*Belini gösterir*) Nefret ediyorum bu elbiseden!

ANİTA

Madem öyle, giyme hiç, bizimle dansa da gelme!

MARİYA (afallar)

Gelmeyim mi? (**Entariye yapışır**) Şunu kırmızıya boyasak bari, olmaz mı?

ANİTA

Olmaz! (**Entariyi Mariya'nın başından geçirir**)

MARİYA

Beyaz çoluk çocuk rengi... Orda beyazlar giyinmiş bir tek ben olacağım valla.

ANİTA

Nasıl?

MARİYA

Hıııı!... Harika olmuş! Çok seviyorum seni!

(Anita'yı kucaklarken, Bernardo girer. Ardında mahçup, yumuşak yüzlü bir genç, Çino)

BERNARDO

Hazır mısınız?

MARİYA

Gel, gel, Nardo? (*Ayaklarının üstünde bi döner*) Nasıl, güzel diğ'mi?

BERNARDO (*Mariya'nın sade yüzüne bakarak*)

Güzel. (*Kardeşini öperek*) Çok güzel.

ANİTA

Hızlı söyle de, duyalım biz de...

BERNARDO (*Anita'yı daha başka bir türlü öperek*) Çok güzel olmuş, eline sağlık.

MARİYA (*Onları gözler bir an için, Çino'ya döner*

sonra) Gelsene Çino! Ne çekiniyorsun!

ÇİNO

Hanımlara mahsus bir dükkân da burası...

BERNARDO

Ama bizim hanımlara, canım!

MARİYA

Nardo'cum, bu gece harika bir gece olacak, hiç çaresi yok!

BERNARDO (*Anita Mariya'yı yan gözle süzerken*) O da niye?

MARİYA

Çünki bu gece aslında Amerikalı bir genç kız olarak yaşayacağım ilk gece demektir.

(Eteklerini dalgalandırarak dönmeğe başlarken, dükkân kenara kayar ve cıvıl cıvıl renkli şeritler yağar yukardan. Mariya döne döne sahnenin dışına çıkar. Dans için giyinmiş kuşanmış Bet Kızları döne döne girerler, ardlarından Jet kızları, sonra da iki çetenin oğlanları. Şeritler, bir sonraki sahne için yukarı alınır.)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

Gece, saat sekiz, Cimnastikâne.

Eski bir hayırevinden bozma cimnastikâne, şu anda bir dans salonu olarak kullanılmak üzre kalafatlanmış, şeritlerle, kordelâlarla, bayraklarla donatılmıştır.

İki çete de Jiterbug yapmaktadır deli gibi, ama, bu uğraştan alabildiğine zevk almalarına karşın, yüzlerinin ifadesi donuktur, hissiz gibi adeta. İki çetenin arasındaki sınır, giysilerinin renkleriyle keskininden belirlenmiştir. Dans bu çocuklar için fiziksel ve heyecansal bir boşalmadır.

Mariya girer içeri, Çino, Bernardo ve Anita ile birlikte, Katıldığı ilk dansın ve zevki ve şevki içinde etrafına bakınırken, Jetler, muavini Pepe ve ölür Betler tarafından karşılanan Bernardo'nun boy göstermesiyle tavsayan musikiye ay-

ak uydurarak, salonun bir köşesine çekilir. Rif'in çevresinde toplaşırlar. Bunu gören Betler de kendi taraflarına çekilir, Bernardo'nun etrafında halka olurlar. Kısa bir danışmadan sonra, Rif muavinleriyle Bernardo'ya meydan okumak üzre öbür yakaya doğru yürüyünce, Bernardo da muavinleriyle onları karşılamaya davranır. Hızla olur bütün bunlar, ama kan gövdeyi götürdü götürecek. Derken güleç yüzlü, neşeli mi neşeli, otuz yaşlarında gençten bir adam ortaya atılır.

Adı Hoşâmed, "uyguner"in biri.

HOŞÂMED (*gülücükler saçarak*)

Bir dakka, çocuklar! Beni dinleyin, lütfen! (*Mırıldanmalar.*) Bir dakka! (*Ardından Kurupke görünür, Mırıltı kesilir.*) Teşekkürler. Bakıyorum, bu gece, ne iyi, hayli kalabalığız. (*Çocuklardan lâf atmalar*) Böyle bir araya gelmişken, kaynaşın istiyoruz, dost olun birbiriznen. Onun için bikaç toplaşmalı dans purogramladık sizlere bu gece. (*Lâf atmalar: "Sulu sırtlak!", "Kerize bak!" , vesaire.*) İki halka oluşturacaksınız, oğlanlar dışarda, kızlar içerde.

KARTOPU

Sen hangi halkadansın?

HOŞÂMED (sataşmayı gülerek savuşturmaya çalışır)

Tamam. tamam! Evet çocuklar, müzik kesildi mi de, her delikanlı, karşısına hangi kız arkadaş rastlamışsa onunla dansedecek. Anlaşıldı mı? Tamam! Hadi iki halka olun, çocuklar! (*Çocuklar inadına el çırparlar. lâflar atılır: "Halka olacakmışız, çocuklar, bu kılın boy-*

nuna!", "Kaç halkaydı, ağbiy?") Canım, deneyin bi, eliniz, ayağınız kopacak değil ya!

KARTOPU (*topallayarak öteleri fırlar*)

Ayy! Halka sıktı ayağını, ağbiy! Ölüyom acımdan!

(Kurupke öne çıkar. Kartopu toparlanır, süklümpüklüm yerine döner. Rif öne çıkar, kızı Velma'ya bir işaret çakar. Velma korkunç genç, korkunç şehevî, nefsini siving havasına kaptırmış. Rif'le eşleşmeye kayar ileri. Bernardo da aşağı kalacak değil ya, cıhanın en birinci han'fendisine kavalyelik ediyormuşçasına, koluna girip Anita'yla ilerler. Öbür oğlanlar da izlerler onları, Hoşâmed'in istediği halkaları oluşturmaya.

HOŞÂMED

Oldu, çocuklar! Hoopaao! Çalsın sazlar! Oynasın kızlar! Düşen kızlara, düşer Papazlar!.... Cuppaa!..

(Balo müziği başlar, halkalar da dönmeye. Hoşâmed, Kurupke'yle birlikte, ortadadır, ağzında düdüğü. Düdüğü üfleyince, müzik durur, Jet del'kanlıkları Bet kızlara kala kalır, Bet delikanlıları da Jet kızlarla karşı karşıya. Bir gergin tel tınlayacakken, Bernardo karşısındaki Jet kızı aşıp, Anita'nın eline yapışınca, Anita da ona uçar. Rif doğru Velma'yu uzanır. İki çetenin avanesi de aynı yolda yürür. Hoşâmed'in dayatmak istediği "toplaşalım" dalgası suya düşmüştür. Manbo boşladığında, iki çete de salonun kendi karşılıklı yanlarındadırlar. Bu, giderek, Betler'in alkış tuttuğu Bernardo ve Anita ile Jetler'in alkışladığı Rif ve Velma arasında bir yarışmaya dönüşür. Tam o sırada, Toni girer, en

yakın arkadaşının gelişiyle ayakları göğe eren Rif tarafından kucaklanır, ayak-üstü. Dans azdıkça azar, sonunda herkes ayakta, "Go, Mmbo" diye çığrışmaktadır. Derken Toni'yle Mariya, salonun karşı yakalarından göz göze gelirler. İkisi de, el çırparak kendi takımlarını yüreklendirmektedirler. Derken göz göze gelmekle, sesleri kesilir birden, yüzlerinden gülümseme silinir, elleri yavaş yavaş yana iner. Tenteneli bir çaça başlayıp, geri kalanlar ışıkların üzerlerinden kaymasıyla dipgerinin loşluğu yiterken, Toni ile Mariya birbirlerine yavaşça yürürler. Göz göze öyle, birbirlerine dalmış, birbirlerinden gayrı hebişeyden habersiz, nerde olduklarını ve ne yaptıklarını unutmuş ayak uydurup birbirlerine, dansa başlarlar.

TONİ

Başka biri bellemeyesin beni?

MARİYA

Öyle şey mi olur!

TONİ

Daha önce karşılaşmışlığımız var mıydı yoksa?

MARİYA

Yok canım!

TONİ

Bildimdi, sezdimdi önceden, başıma gelmedik bişey geleceğini, Bu ama hiç aklıma...

MARİYA (*sözünü keserek*)

Ellerim buz gibi baksana! (*Toni ellerini ellerinin arasına alır*) Seninkiler de öyle. (*Toni Mariya'nın elleri-*

ni yüzüne dokundurur) Nası da sıcak! (*Mariya Toni'nin ellerini kendi yüzüne götürür.*)

TONİ

Senin yüzün de öyle.

MARİYA

Neden olmasın! Biriz madem ikimiz de...

TONİ

Bu kadarı olmaz ama... Matrak geçmiyosun, diğ'mi, benimle?

MARİYA

Ne matrağı? Matrak mı geçilir böyle şeylen?

(Toni, içten gelmece, elini öpmeye eğilmişken, olanca masumiyeti, olanca şefkatiyle Mariya'yı dudaklarından öper. Müzik parlayıverir, ışıklar fayrab eder. Ve Bernardo, buz kesmiş bir hışım ile başlarında biter.)

BERNARDO

Go hom, Amerikon!

TONİ

Ağar ol, Bernardo!

BERNARDO

Sen de sarkma kardeşime!

TONİ

...Kardeşim mi?...

Rif belirir

BERNARDO (*Mariya'ya*)

Kimmiş bu, gördün mü şimdi.

MARİYA

Ben onu görüyun sade.

BENARDO (*Çino da katılırken marazaya*)

Ne dedimdi sana, bu herifler Puertolu bir kızdan sırf o bişeyi isterler demedim miydi?

TONİ

Bak, şimdi!..

RİF

Dur be biraz!

ÇİNO (*Toni'ye*)

Sittirol:

TONİ

Karışma bu işe sen! (*Mariya'ya*) Bakma söylediklerine bunların!

BERNARDO

Ağbey'nin söyleyeceğine bakmayacak da ni...

RİF (*araya girerek*)

Hesaplaşmak istiyosanız, beyler...

HOŞAMED

Rica ederim, arkadaşlar! Yolunda gidiyordu, ne güzel, herşey! Anlamıyorum ne gibi bir zevk alıyorsunuz ortalığı karıştırmaktan! Hadi, aziz kardeşlerim, hırlaşmayı bırakıp, eğlenmeye bakalım biraz da!

(Müzik yeniden başlar. Bernardo bir yanda, Mariya'yla, Çino'yladır. Anita da onlara katılır. Toni öbür yanda, Rif'le Dizel'le dinelir, durur. Işık birinci gurubu önceler.)

BERNARDO

Söylemedim mi sana!...

ÇİNO

Ona bağarma, Nardo, boşuna!

BERNARDO

Bağ'rılır bebe kısmına!

ANİTA

Sıçmamacasına, ama, kafalarına!

BERNARDO

Eve götür Mariya'yı, Çino!

MARİYA

Ağbey, bu benim ilk dansımdı hani!

BENARDO

Uzatma, Mariya! Dinle ağ'beyni, edebinle yürü, git!

(Mariya bi duraklar, derken Çino'nun yanısıra yola koyulur. Öbür takımın ordan geçkitleri sıra, ışık üzerlerindedir.)

RİF (*Dizel'e Toni'yi göstererek, hayatından memnun*) Toni, tamam, bizimle beraber, garanti!

(Toni hiç oralı değil, yol üstünde bir an durakla yan Mariya'ya dikmiş gözlerini)

ÇİNO

Yürü, Mariya!

Dışarı giderken

TONİ

Mariyaa!

(Farkında değildir Bernardo'nun kendine doğru yürüdüğünden, Rif, Bernardo'nun yolunu keser.)

BERNARDO

Sen kendi işine bak!

RİF

Ama senlen benim işim. Bir harbiye konseyi için, Jetler'le Betler arasında.

BERNARDO

Bak, buna memnun oldum.

RİF

Çıkalım öyleyse dışarı hemen!

BERNARDO

Hanımları burda bırakmak yalnız, yakışık almaz. Yarım saat sonra buluşuruz.

RİF

Babanımki'nin orda (*Bernardo baş sallar*) Önceden cazlamak yok ha:

BERNARDO

Kurala kıralızdır biz. Yerlinin Çocuğu!

(Işıklar, Toni hariç, hepsinin üzerlerinden kayar, kaybolur)

RİF

Dizel, oğlum, yay yaylımı herkese!

DİZEL

Yaydım gitti, reyiz!

RİF

Biz de gider, Toni, yarım saat bi istirat ederiz!

TONİ

Mariya

Musiki başlar;

RİF (*karanlıkta*)

Hey, Toni:

DİZEL (*karanlıkta*)

Geç be, Reyiz, buluruz onu nasıl olsa, Babamınki'nin orda!

TONİ (*düşler içre konuşur, musikiyi bastırarak, Işığı alan tek O.*)

Mariya...
Usuldan okur

En güzel ses duyduğum bugüne dek.

SESLER (*sahne dışından*)

Mariya, Mariya, Mariya, Mariya,

TONİ

En güzel sesleri dünyanın bir sözcükte tek:

SESLER (*Sahne dışından*)

Mariya, Mariya, Mariya, Mariya...
Yoğunluk artar

Mariya, Mariya...

TONİ

Mariya!
Mariya diye bir kız gördüm demin
Ve birden bir tılsım

Oluverdi bana
Bu isim.
Mariya!
Mariya diye bir kız öptüm demin,
İnanmazdım bir sesin
Kesceğ'ni birden
Nefesim!
Mariya!
Hızlı söyle, çalgıları çıldırtsın...
Usul söyle, başlasın bir âyin...
Mariya
Dudağımda ismin
Nerdeyim!

KORO (*sahne dışından*)

Mariya diye bir kız gö[illegible]üm demin,
Ve birden bir tılsım
Oluverdi bana
Bu isim.
Mariya...
Mariya diye bir kız öptüm demin,
İnanmazdım bir sesin
Keseceğini birden
Nefesim!

TONİ

Mariya...
Hızlı söyle, çalgıları çıldırtsın...
Usul söyle, başlasın bir âyin...
Mariye...
Dudağımda herdayim ismin,
En güzel ses bu işittiğim...
Mariya.

(Şarkı sırasında, Toni'nin gerisindeki sahne ka-

rarmaktadır. Şarkı bittiğinde bir sonraki sahne için düzen hazırdır.)

BEŞİNCİ SAHNE

Gece, saat, on. Bir arka sokak.

Yapı yapmacıkları: görünmeyen bir dairenin arka penceresine tırmanan bir yangın merdiveni.

Toni okurken, Mariya'nın yaşadığı yeri aranır, onun aramacısına. Mariya da Toni'nin yukarsındaki ve yangın merdivenine açılan pencerede görünür. Musiki, sahnenin çoğu süresince pesten işler.

TONİ (*okur*)

Mariya, Mariya...

MARİYA

Sus!

TONİ

Mariya!

MARİYA

Yavaş!

TONİ

Gelsene!

MARİYA

Olmaz.

TONİ

Mariya...

MARİYA

Kuzum!.. Bernardo gelirse bi...

TONİ

O dansta, canım, Gelsene sen!

MARİYA

Nerdeyse getirir Anita'yı eve.

TONİ

Bir dakka için gel dedik sana!

MARİYA (*gülümseyerek*)

Olur mu bir dakkaylan!

TONİ (*gülümseyerek*)

Bir saat için öyleyse.

MARİYA

O da olmaz.

TONİ

Ölünceye olsun pekiy.

MARİYA

Sus, n'olur.

TONİ

Ben geliyim sana bari

BİR KADIN SESİ (*sahne-dışı bir daireden*)

MARİYAA!

MARİYA

Momentito, Mama...

TONİ (*tırmanarak*)

Mariya, Mariya...

MARİYA

Kallate! (*Toni'yi durdurmak için elini uzatarak*) Suss!

TONİ

"Sus"muş!

MARİYA

İş çıkarma, kuzum!

TONİ

Ben "onlardan" değilim ki.

MARİYA

Öylesin de, ben'çin değil. Ben nası onlardansam...

(Apartımanı mimleyerek)

TONİ

Benim i'çin, sen bütün...

(*Mariya eliyle ağzını kapatır*)

BİR ERKEK SESİ (*görünmezdeki apartımandan*)

Maruka:

MARİYA

Si, ya vengo, Papa.

TONİ

Marul mu dedi?

MARİYA

Maruka, dedi. Bebekten beri öyle der bana.

TONİ

Sıkı adam. Anlaş'ca'z onunlan!

MARİYA

Tıhh! O da bir başka Bernardo. Hep korkuda. (*Birden gülerek*) Ne var ki senden korkacak, diğ'mi?

TONİ

Nasıl, görüyor musun?

MARİYA (*Toni'nin yüzünü yordamlayarak*)

Görüyom seni

TONİ

Sırf, beni gör,emi!

MARİYA (*şakır ve şarkılar*)

Sırf sen varsın gördüğün gönül gözünnen.
Sözünde de, özünde de varsa, yoksa sen.
Sen olmasan, ben
Neylem!

TONİ

Sensiz yoğum, yoğum, Mariya,
Sensiz haram bana dünya.

MARİYA

Toni, Toni...

TONİ

Nerye gitsem, gelsem senlen,

Özley'ceem senlen seni.

MARİYA

Senle ben, tüm dünya, diğ mi!

(Yapılar, merdiven ve herşey kaybolur, iki aşık kalır boşlukta)

Demin, demin
Değ'şti herbişeyim.
Sen geldin, tozdu evren,
Demin, demin-
Den beri seninlen
Heyheyler içinde bir heyim

TONİ

Bütün gün, içimden bir ses
Bişeyler ol'cak dediy.
Doğruymuş dediyi.
Sen geldin ya,
Bir yıldız ol'verdi şu dünya

İKİSİ BİRDEN

Şimdiy, şimdiy,
Şavkıyor herbişiy,
Orda bir güneş, burda bir ay.
Şimdiy, şimdiy,
Dünya yanıp dönüy,
Del olmuş, kıvılcım saçiy.
Demin bir gec'kunduydu dünya
Benim'çin oturmaya,
Ne kötü, ne iy,
Sen geldin ya,
Bir yıldız ol'verdi şu dünya
Şimdiy.

ERKEK SESİ (*sahne dışından*)

Muraka!

MARİYA

Geliyom bir dakka! (*İçeri girdikte, yapılar yerlerine dönmeye başlar*)

TONİ (*okur*)

Demin, demin,
Değ'şti herbişeyim,
Sen geldin, tozdu evren.

MARİYA (*döner*)

Gitmem gerek. Sende git!

TONİ

Niye ama?

MARİYA

Sert gidiyorlar bana. Git lütfen.

TONİ (*kızı öperek*)

Tünayt.

MARİYA

Buenas nohes.

TONİ

Seviyorum.

MARİA

Ben de. Hadi! (*Toni aşağıya iner*) Dur! Nerdesin yarın? (*Toni yeniden tırmanmaya davranınca*) N'olur!

TONİ

Yarın mı?

MARİYA

Gelinlik dükkânındayım ben. Or'ya gel!

TONİ

Akşamın

MARİYA

Hıı. Tünayt

TONİ

Tünayt. (*Gidecek olur*)

MARİYA

Toni!

TONİ

Si. (*Yeniden yürür yoluna!*)

MARİYA

Toni. (*Toni durur. Bir aralık*) Aslı ne, Toni, işminin?

TONİ

Anton

MARİYA

Te adoro, Anton,

MARİYA

Te adoro, Mariya.
Müzik eşliğinde, ikisi birden okurlar.
Tünayt, tünayt,
İy' uy!' Ve düşünde gör
Gör beni
Emi!

Mariya içeri girer, Toni de, tam, Bernardo ile Anita, İndiyo, Pepe kızlarıyla birlikte içeri girdi girecekken, karanlıklara karışır. Kızlardan biri: Konsuelo, plâtin saçlı, halhallı bir dilber,

Öbürü de daha gösterişsiz giyinmiş, gerzekçe bir kuş.

BERNARDO (*yukarı pencereye bakınarak*)

Nerde ki Mariya?

ANİTA

Sana ne! Anası, babası bilir onun ne yapıp ne ettiğini.

BERNARDO

Mariya ne kıt biliyorsa, onlar da o kıt biliyor bu memleketi.

ANİTA

Sen sanki pek biliyosun da! Kızlar, burdaki kızlar hürdür herbir oynaşa, Ne sandın. Amerika'ya geldi senin Mariya!

BERNARDO (*abartarak*)

Zokalı, zokalı, zokalı! Amerika'da bir" Puerto Rikolu!"

ANİTA

Amaaan!

BERNARDO (*yavaşlayarak*)

Anita Jozefina Terezita...

ANİTA

Anita diyorlar burda bana! Sade o! Bir Manita...

BERNARDO (*törende devamla*)

...Beatriz del Karmen Margarita... vesayire, vesayire...

ANİTA

Diyorlar maacirler!

BERNARDO (*kızı kendine çekerek*)

Eskisi gibi, ne güzel, saçlarının rengi!

PEPE

(Konsuelo'nun pılâtinleştirilmiş ibibiğini okşarak)

Sahici mi?

KONSUELO

YU-ES-A'da herbiyeş sahi sahi...

BERNARDO (*tam o sıra giren Çino'ya*)

Çine, nasıldı Mariye eve getirdiğimde?

ÇİNO

İyiydi. Dans ediyordu Sırf

BERNARDO

Bir "Amerika"ylan. Üste, bir Amerikalı bile değil, bir Leh.

ANİTA

Neymiş, ne var aleyhine?

BERNARDO

Lâfın çok zekiyine!

ROZALİYA

İş bulmuş yine!

ÇİNO

Ayak işine!

ANİTA

Sen baş işinde misin, ulan?

ÇİNO

Ben, bugüne bugün, asistanım, abla, asistanım!

BERNARDO

Si, öyle! Çalışıyor o Leh puştunun aldığının yarısıyle! Leh dediğin çünkü, bir Amerikan da, biz değiliz böyle...

ANİTA

Amaaan! Başladın mı ticaret bir reklâm (Başlar mı başlar maskaralık bir söylev: Puerto Riko talâffuzuynen. Bernardo da katılır.) Toni'nin anasının babası. Lehistan'da doğmuş atası, ilk okula gidiyor halâ halası. Ama Toni'nin burda doğmasından cabası, kendisi bir Amerikan yabası... Bize gelince, lâkin, biz Amerikan kabası! Vede yabansı!..

PEPE İLE KOSUELO

Akrepler!

PEPE, KONSUELO, ANİTA

Ah, celepler!

BERNARDO

Alın benden de o kadar! Hatırlıy mısınız ilk geldiğimizde buraya, nasıldık, nassı düşünür, kalkardık? Aklımızdan geçer miydi hiç dönmeyi burdan? Biz doğma değilse bile, ölme, buralıydık artık!

BERNARDO ile ANİTA

Vardık bur'ya, var olacaktık!

ANİTA

Kalplerimiz açık, ameliyata!

KONSUELO

Dudaklarımız hep uçuk

BERNARDO

Ve pantollarımızın önü açık...

KONSUELO

Öyleydi demek! (*Bir şamar indirir*) Dönerken ama, bileklerinde kelepçeler, şıktır, şıktır, şıktır, şık...

BERNARDO

Ben döndüğümde ama, bir Kadillak olacak bana lâyık!

ÇİNO

Erkondişonlu!

BERNARDO

Barı, çinko kurşunlu!

ÇİNO

Telefonlu

BERNARDO

Televizyonlu.

ÇİNO

Rengi uyumlu.

BERNARDO

Bi de ayile boyu döşek! (*Anita'ya sarmaşır*) Kalk gidek!

ANİTA

Kalk gidek, ha, kelek!

BERNARDO

Ne yâni, var mısın, yok musun?

ANİTA

Ne yâni?

BERNARDO

Var mısın yâni?

ANİTA

Senin o harp konseyin varken... Onlara harp misin, bana mı darp?

BERNARDO

Önce harp, sonra arap...

ANİTA (*ondan kopup sıyrılarak*)

Amerik bir kız olduğuma göre, düşer harbi beklemen garip...

BERNARDO (*Çina'ya*)

Memlekette yerini ve edebini bilirdi kancıklar!

ANİTA

Memlekette ama, harp konseyi kurmazdı çoluk-çocuklar!

BERNARDO

Haa, sen bir Amerikan olayım istiyorsun demek! (*Yapmacıktan bir temenna*) Buenos nohes, Anita Cozefine del Karmen, vesariye, vesayire...

Avenesiyle çıkar.

ROSALİYA

Çok bi güzel isim bu: Vesariye!

ANİTA

Sıçarın şimdi sayirene!

KONSUELO

İy niyetle söyledi...

ROZALİYA

Ne güzel isimler vardı bizim memlekette!

ANİTA (*taklitleyerek*)

Memleketteymiş, memlekette!... Madem o kadar güzeldi memleketi, Niye oraya tez elden dönmüyorsun, cenabet?

ROZALİYA

Dön'ce'em ya ergeç... (*Anita'nın bakışından korkarak*) Dön'ce'em ya, elim kolum dolmadan dönmek diğ'ki ziyaret...

Daüssılayla okur
Puerto Riko,
Güzelim ada...
Rüzgârı rüzgarlar adam...
Ananaslar büyür daim,
Durur kahveye çiçeğim.

ANİTA (*horlanmasına okuyarak*)

Puerto Riko,
O boktan ada,
Adı var yaşanmamakta,
Kasırgalar eser daim,
Nüfus nüfusa zayim...
Ve borç hep gırtlakta,
Bebeler ağlamakta,
Ve mermiler yağmakta.
Ada dedim, bak, Manhattan,
Ha bunu böyle kalaylan!
Rozaliya hariç, hepsi.
Olamam Amerika'sız!
Amerika ki bir hız!

İnsanlarını sayamazsan,
Herşeyler sudan da ucuz.

ROZALİYA

O kent var ya bak, Sen Huan...

ANİTA

Niye or'ya gitmiyosun?

ROZALİYA

Çiçek açmış hep çiçekler...

ANİTA

Pinponlar hep pinekler!

(*Rozaliya hariç, herkes*)
Amerika'da Otmobil,
Biri açık, biri değil,
Atom atom ve tek cakam
Amerikan, Amerikam!

ROZALİYA

Huan'a daldım bir Bıyık'lan...

ANİTA

Ağda yapmış bir alıklan...

ROZALİYA

Gezdirmem mi yeğenlermi?

ANİTA

Hangi, hangi birini?

(*Rozaliya hariç, herkez.*)
Göç etmişsin bir kayaya,
Amerik Amerika'ya!

Herkes çaça der yayaya!
Portolular dönsün yaya!
(*Kızlar ıslık çalarak dans ederler*)

ROZALİYA

Dönsem mi, ah, dönmesem mi?

ANİTA

Git, hadi, kapat çeneni!

ROZALİYE

Alayım da makinemi!..

ANİTA

Hangisini, hangisini?
(Rozaliya hariç, herkes)
Amerika bir şofor,
Arabası bir konfor,
Direksonunda durur
Dib gibim bir milyonur.
(Islığına dans ederler)

ROZALİYA

Götürmem mi yurda bir TİVİ?

ANİTA

Nerde onun elektir'y?..

ROZALİYA

Herkes ama alkış tutiy...

ANİTA

Herkes bur'ya kendim atiy...

(Şarkı şenlikli bir dansla biter, ışıklar da kararır)

ALTINCI SAHNE

Gece yarısı. Çerçi dükkânı.

Kentlerde "drugstore" denen iğneden ilâca, ilâçtan içkiye herşey satılan kirli, pasaklı, top atmış bir mağaza. Bir kapı sokağa açılır, öbürü aşağıki mazene.

BEBE *Con çizgili roman okumaktadır. Arap pasiyans açar. Rasgele, bir otomatik gramofonun üstüne kapanmıştır. Atmosfer gergindir, tetik üzredir. Akşın sokak karısını gözlerken, çarpıp kapıyı, "dart" tahtasına seyirtir.*

AKŞIN

Ne ce'ennemde kaldı bunlar? Harp konseyi edecektik hani bu gece! Amına! (*Tahtaya acımasına bir dart sallar*)

BEBE CON

Bıçak kullanmıyor. Atom tabancasını bilem siklemiyor.

ARAP

Kimmiş ki o?

BEBE CON

Kim olacak, Supermen! Aşığım ona, aşık.

ARAP

Ne duruyon, gelin ol ona!

RASGELE

Ben evlenmeyeceğim hiç: çok şamata.

ARAP

Kim alıcı çıkar ki bu senin kenef surata!

RASGELE (*tabancayla vururmuş gibi yapar*)

Pam Pam!

ARAP

Yandım, anam! (*Karnını tutarak, yerde yuvarlanır*) Böyle can verdi bir genç anarşit!

BEBE CON

Lâstik tabancasınnan da olur mu böyle manzara?

(*Bir sessizlik. Derken KARTOPU içeri dalar. Herkes yerinden fırlar.*)

AKŞIN

Aklını mı şaştın lan sen ibne?

KARTOPU

Sinemaya beleş girerken enselendim, ağibiy.

ARAP

Sinemada ne işin var senin, keleş?

KARTOPU

Beleş olsun dedik, ağ'biy, beleş.

AKŞIN

Harp konseyi topluyoz biz burda, herifç'oğlu senamaya gidiyo, beleşine hem!...

RASGELE

Jet'e bak, silâha davran. Pam pam!

BEBÉ CON

Sen, kızım, ablan gibi sokaklarda pantolan tabancasına asılsan ya!

RASGELE (*üstüne yürüyerek*)

Bana bak, ma'llebi, yedim, tuttum, yaladım seni ikidir. Az mı geldi yoksa? (*Tezgâhın arkasındaki aralıktan orta yaşlı bir adam girer: BABA.*)

BABA

Ateş kesin, beyler! Ve siz han'fendi hazretleri! Bebe Con, sen de, kardeşim, eve gidip uyu da, büyü biraz!

BEBE CON

Harp kanseyi topluyoz da burda, Baba...

BABA

Ne konçinası?

ARAP

Esas çıngar için silâh seçmeye!

KARTOPU

Partallarla kapışacağız da...

BABA

Silâhmış! Topmuş, tüfekmiş! Lâstik top nenize yetmiyor ki, dürzüler!

RASGELE

Sen biraz ileri gittin! Babalığın bil, Baba!

BABA

Harp Konçinasıymış!

AKŞIN

Yapma, baba!

BABA

Çıngarınızı seveyim sizin, ulan, çengiler!

AKŞIN

Bak, Baba!...

BABA

Yavu, ben sizin yaşınızdayken...

AKŞIN

Ah! Sen benim yaşımdayken! Deve tellâl iken, ben babamın beşiğ'ni tıngır tıngır sallar iken!... Devenin başı! Benimkini tutmaz hiçbirinizin yaşı! Sen gibi kullar anlamadıkça bu usturayla tıraşı, kurusu var yok bu işin yaşı! Demekliğim, saksıyı çalkala azbiraz babaların şam babışı!...

BABA

O yüzden nâşi, o yüzden ve tezelden, o topunuzun naaşı!..

ARAP

Sen, acele, o oturduğun yeri kaşı!

BABA

Ne halt yiy'ceğ'niz sanıyorsunuz 'lan. Hoş, gelmezsiniz a, geldiğ'nizde ben yaşa?

RASGELE (bilgicine)

Yaşa, baba, sen çok yaşa! O zamana, ben de santıral da olurum bir memure, bir kaşolot maşa!..

(Dükkânın zili çınlar. Rif ile Velma girer)

KARTOPU

Rif, anam!..

AKŞIN

Geliyorlar mı?

RİF

Ra'at ol, Akşın!.. Toni burdalarda mı , baba?

BABA

Yok. Zaten kapatıyoz.

AKŞIN (*Rif'e*)

Hangim silâha yat'caklar dersin, Rif?

ARAP

Su hortumuna bilâkis varlar mı yâni.

RİF

Ağ'r ol. oğ'l! Boştan doluya dol!

VELMA

Şol, sor, şur!

(Dizel, bir -numara olmaya aday Grazielle'ylan girer)

DİZEL

Şimdi geliyorlardır.

AKŞIN

Doldur, boşalt, doldur!...

ARAP

Hepisi haşat oldur!..

VELMA

Şal, şor, şur!

RİF (*sert*)

Dur, be, dur!

RASGELE

Böyle harbî bir durumda, diğ'mi, herbi efrada gerektiyaç olur?

RİF

Hassittiraç!

GRAZİELLA (*Velma'ya RASGELE'yi göstererek*)

Mala bak Amerik..dan ihraç!

RASGELE (*tarayarak onu*)

Dırrrrr!... Ölmek istemiyosan, kızım kaç!

GRAZİELLA

Kimdi o aldıkıç?

VELMA

Sıç, sıva, saç, sıç!

(Gülüşürler)

RİF

Kılçıklar gelmeden bur'ya, ancıklar burdan defol'cak!

GRAZİELLA

O işi birez de biz düşünek açık!

DİZEL

Çocuk harcı dil'l bi bu iş, Graz'yacık!

GRAZİELLA

Velma da, ben de, biliyosun sen de, çocuk diğ'liz, diğ'mi, tatlı çocuk!

VELMA

Şak, şuk şuk!

AKŞIN (*Rif'e*)

Bu alık ancıklarla nemiz var ki boncuk?

GRAZİELLA (*tası atarak*)

Bize alık diyenin akpak taşağ'na bak!

AKŞIN

Allah be! Yavu, burda bir vatan meselesi hallolunacak!

BABA

Yani Portolulanlan dalaşılacak?

KARTOPU

Biz dalaşmıyoz, baba. Onlar dolaşak!

BABA

Bak, bunu derken bilem, nasıl sır'tıyor yüzü ibnenin. Herif herif diğ'ki! Her belâya bir selâ!

RİF

Dayanmamız e lâzım, baba! Mühimme bu!

BABA

Mühimmesine sıçtığ'mın! Bok kadar ma'alle arası için!...

AKŞIN

Bu bok kadar yer dediğin, bizlere, hem Cap'on, hem Çin!

BABA

Bir anarşitsin, sen, oğ'lum, Akşim! (*Mahzen kapısndan çıkacak olurken, Akşın üstüne atlar.*)

AKŞIN

Bana anarşit diyenin!..

RİF (*önleyerek*)

Sâkin ol, bilader, sâkin! Anarşitsek, ölmedikkim!

BEBE CON

Herkes gibim bir ceket giyiyom ben de, "anarşit" diye dinim sikiliyo elinden öğretmen olacak öğürtmenin!

AKŞIN

Görürüm ben göttünü bana bidaa "anarşit" diy'cek teresin!

RİF

Kes bi!... Bakın, çocuklar, bunu sade Arap'a değil, topunuza söylüyom. İyi bir yerine koyun bunu saksılarınızın! Efkârınız kimse, neyise, çattırmayacaksınız, abiler. Çaktırdınız mı, gebere koydunuz. Kıçınıza kapalı girip açık çıkacak bir şemsiye soksunlar diye domalıyosunuz yani. Yaşamak istiyorsn, ağr olacaksın, ağırdan alacaksın!

AKŞIN

Öcünü alacaan!

RİF

Ağ'r ol!

ARAP

Cayırdamak istiyum.

RİF

Cayırda ama, ağırdan!

BEBE CON

Dalacam üstlerine!

RİF

(Okur)

Ağ'r ol!
Ağ'l, oğ'l, del oğ'l!
Ağ'r ol, oğ'l!
Zulandayken he, o roket,
Ağ'r ol! Ağ'rdan ol!
Sittir et!
Çünkim, evlât.
Sonun kıyamet!
Ağr'dan al, bol bol!
Kendi tatl' suyunda soğul!
Del oğ'l, del oğ'l!
Bol bol, bol!
Alayından, kolayından!
Sal salgını, sal!
Yürü, yür oğul!
Doludan al,
Boşalmadan dol!
Ağ'r ol, ağr'ol, oğl!
Ağr'ol!
Ta derinden

Dipten!

(Böylece, oğlanlarla kızların heyecanlarını dışa salıp, sâkinleşmelerine el veren çılgınca bir dans başlar. Biter, Bir Jet'in çete ıslığıyla içeri dalması üzerine, yeniden başlar. Sonra, Rif'le Velma hariç, dansı bırakır herkes, Derken, Bernardo, Çino, Pepe, İndiyo girerler. Baba da kapı zilinin çınına telâş içinde koşar. Gerginlik. ama Rif dansı sürdürür biraz daha. Sonra. Velmanın kıçına bir şaplak indirir. Kız da bir koşu koparıp, Jetler'in yanından dışarı fırlar. Ardından da Graziella. Rasgele içeri sızmış, otomatik gıramofona pusulanmıştır. Ama Rif çakar işi. Rasgele "bırak, kalayım" gibisine, yakarışlı gözlerle Rif'e bakarsa da. Rif eliyle dehler kızı. O da çıkar, ama öbür kızlar gibi değil, çıkarken harbi bir erkek gibi, Betler'i dirsekleyerek, omuzlayarak.)

RİF

Beylere bak. Baba! Umuma birer kola!

BERNARDO

Bırak sen kokoyu, kakayı, işimize bakalım!

RİF

Anlaşılan, Bernardo kardeşimiz medemyet icaplarını kavrayamamış henüz!

BERNARDO

Senin olsun o tek dişli medeniyet! Bırak bi polimieri!

RİF

Voltanı al, Baba!

BABA

Çocuklar, şöyle efendice oturup beraber konuşsanız şu meseleyi...

RİF

Voltanı al dedik, Baba!

(Baba çıkar. İki çete, reislerinin gerisinde yerlerini alırlar.)

RİF

Meydan okuyoz size, kıran kırana bir çıngar için. Kıran kırana ve bitimine' Kabul mu?

BERNARDO

Şartların ne?

RİF

Sen koş şartlarını, beyabiş. Sınırın birez fazla ırzına geçtiniz.

BERNARDO

Senin başlamanla ama.

RİF

Kimdi bugün Arap'ın kulağına küpe deliği açan?

BERNARDO

Buraya ilk taşındığım gün, kimdi bana babalanan?

AKŞİN

Kim davetledi seni taşın diye buraya?

PEPE

Senin kimdendi davetiyen?

KARTOPU

Dağdan gelmiş, ba dakini kovmuş!

ARAP

Derken beş karış suda boğulmuş!

AKŞIN

Sonradan gelmeler!

PEPE

Arkadan gelmeler!

İNDİYO

Arkadan gitmeler!

BERNARDO

Uzatma sen!... (*Rif'e*) Teklifin kabul!

RİF

Zaman?

BERNARDO

Yarın.

RİF

Saat dokuz! Tamam! (*El sıkışırlar*) Yer?

BERNARDO

Şehir parkı.

RİF

Kuğu deresi

BERNARDO

Anayolun berisi. Kemerin orası.

RİF

Silâhlar.

(Kapının zili çınlar. Toni bağırarak içeri dalar)

TONİ

Hey, Baba!

(Birden onları görünce duralar. Sessizlik. Öne çıkar derken)

RİF

Silâh dedik!

BERNARDO

Silâh mı?

(Baba girer)

RİF

Söyle hadi!

BERNARDO

Sen söyle! Sen meydan okuyosun!

RİF

Dili varmadı galiba?

BERNARDO

Sopa!

RİF

Kaya!

BERNARDO

Sırık!

RİF

Şişe!

BERNARDO

Tuğla!

RİF

Çomak!

BERNARDO

Tokmak!

RİF

Zincir!

TONİ

Delikanlıyız diyolar bi de! (*Hepsi kulak kesilir*) Makine civcivleri!

AKŞIN

Kimlere civciv diyosun, onu anlayalım önce?

BERNARDO

Horoz en iyi kendi çöplüğünü bilir.

TONİ

Civciv diyosam, topunuza birden. Kazık kadar delikanlılar mahalle piçkuruları gibi taş atacaklarmış birbirlerine! Sıkmıyor diğ'mi yakın döğüş? Yumruk hesabına yoksunuz yani! Tabiy petkanız kaldırmıyor teketek, çıplak kapışmayı!

AKŞIN

Öyle çıngar mı olurmuş!

RİF

Niye olmayacakmış?

BERNARDO

Silâh işini sen diğ'miydin çıkaran?

TONİ

Çıngar dedi'ğin harbî döğüşle bağlanır. Büzüğün dingilldemiyorsa elbet. İki çeteden kim varsa sağlam, onlar çıkar ortaya, bokuslarlar bu işi.

BERNARDO (*Toni'ye bakarak*)

Varım ben buna! Tamam! Harbî döğüş, harbî döğüş!

PEPE

Haltettin şimdi.

AKŞIN (*aynı zamanda*)

Öyle şey mi olur!

RİF

Reyizler verir kararı! (*Bernardo'ya*) Harbî döğüş, tamam mı? (*Tokalaşırlar*)

BERNARDO

(Toni'ye)

İki dakka sürmez, döneceksin yolunmuş tavuğa!

RİF

En koçumuz koçunuzla paylaşacak kozu. Seçiyoz adamımızı biz. (*Dizel'in omzuna vurur*)

BERNARDO

Ama ben sandımdı ki...

RİF

Erkek sözü verdikti hani, Bernardo!

BERNARDO

Canım biz de dönmedik ki sözümüzden!..

AKŞIN (*acele tarafından*)

Bana bak, Bernardo, feylini değiştirdiysen, öbür türlüsüne de varız biz...

(Kapının ağzındaki Jetler'den biri ıslık çalar birden. Hemen yerler değişir, iki taraf karmaşır, ırk ayrımı kalmaz. Sessizlik. Şırank girer içeri derken. Bu arada, aksi özellikle belirtilmedikçe, çeteden de çıt çıkmaz, kıpırdımazlar hiç.)

BABA (*sıkkın*)

Buyursunlar, komser Bey. Toni'yle şimdi kapatıyorduk dükkânı.

ŞIRANK (*bir cıgara paketi çıkararak*)

Var mı izin?

BABA

İzin sizin.

ŞIRANK (*bir cıgara yakarak*)

Ufunet yerlerde, âdetimdir, hep cıgara içerim. Meselâ, böyle melez dolu bir izbede, başka ne halt edilir, diğ'mi, oğlum, Rif? (*Bernardo'nun hamlesi Rif tarafından durdurulur. Şırank devam eder*) Hadi bakıyım, türediler, çabuk tüyün burdan! Hür olmasına hür bir memleket burası, böyle bir emir vermeğe de hakkım yok elbet. Ama aynı zamanda, burası bir kanun memleketi, her hak hak edene nisbet. Madem göğsümde duruyor bu rozet, bu meret, ve varken sizde de bu eğri kamet, işiniz, beyler, kesat! Basın burdan, görelim arka tıraşınızı! (*Bir aralık. Rif Bernardo'ya başıyla işaret eder. Bernardo'da çetesine. Tek tek, ağırdan çıkarlar. Bernardo başı dik çıkarken, ıslıkla "Vatanım, vanım, canım!" ezgisini ıslıklar. Çetesi de katılır ona, Ezgi, yankısı dışardan gelen bir caz havasına dönüşür. Şırank gine dalgasında.*) Onlar da haklı kendi açılarından.

Vatan derken, canları yanmış... Şimdi söyleyin bakalım, nerde olacak bu çıngar? Gerçi, saf kan Amerikalılar tenezzül etmez bu Teneke dişlilerle kapışmaya ama... Parkın orda mı ha? Derenin orda mı yoksa? (*Sessizlik*) Yanlış sanmayın, sizden tarafım ben. Ben de istiyorum, bu cenabetlerin defteri dürülsün. Ve şahsıma yapmış olacaksınız bu iyiliği. İşlem terso giderse, bilin ki, bizden de yardım gelir evelallah. Siz çıngarın yerini söyleyin yeter ki. Oyun alanında mı? Siviney'in orda mı? (*Sessizlik karşısında öfkelenerek*) Pis bir gammazcı mı bellersiniz beni? Onlardan kurtulasınız diye yardım edeyim size, istiyorum sade. Söyleyin nerde olacak bu şenlik? Aklınızı başınıza alın, ulan, anarşitler! Sokakları bokladığınız için size bir zıpkın ceza dayamadığıma şükredin! Karakola piyastoslayıp sizi, yatırmalı falakaya! Bokunu yiyim ağbiy diye nasıl yalvar yakar olursunuz o zaman itler! Teneke boynuzlu muhacir dölleri siz de!... Lan, ayyaş babanın bu ara gördüğü fareler yeşil mi, kırımızı mı? Öyleyse sen söyle, Akşın, ananın somyasındaki akşınlar ne âlemde bugünlerde? (*Akşın üstüne atlayacak olursada, Rif'in çelmesine gelir, düşer yere. Şırnak omuzlarını kısar, bekler saldırıyı sükûnetle.)* Bırak şunu, arkadaşım, gelsin üstüme hele! (*Akşın doğrulur yerniden ama. Dizel sarılır beline*) Yakındır, bir daha karşıma çıktığında belinden tutanın olmayacak bugünkü gibi. (*Rif, kararlı, kapıya doğru yürür. Öbürleri de ardından. Toni geride kalır*) Hiç merak etmeyin öğreneceğim nerde kapışacağınızı. Aranıza gireceğimi sanıyorsanız, hiç umutlanmayın. Birbirinizi haklamaya bakın! Haklamazsanız çünki, o işi ben göreceğim! (*Rif öbürleri geçene kadar kapı ağzında durur. Sonunda cakayla dışarı çıkarken, Şırank'a bir bakış bakar. Sessizlik, Şırank Baba'ya bakar*)

Hey, ahbap, bu anarşitleri ne göz kulak olmaya bak sen, biz de zamanı gelince görürüz seni. (**Çıkar.**)

BABA (*Şırank'ın arkasından*)

Ağzına sıçtığımın!

TONİ

Dert etme kendine! Bundan böyle benim nizâmımca gidecek herbişey. (*Ortalığı toplamağa başlar, ışıkları söndürür*)

BABA

Harbî döğüşe yatarlar mı dersin?

TONİ

Merak etme sen!

BABA

Nen var senin bu gece? Ne içtin, ne aldın?

TONİ

Aya bir bilet aldım. Sana bir sır, ama aramızda kalacak. Hani ayda da adam var diyorlar a, yok, Baba. Ordaki bir genç kız, bir hanım. (*Kapıyı açar*) Buenos nohes, senyora.

BABA

Buenos nohes ha! Tamam, bu harbî döğüş işi ordan çıktı. (*Toni gülümser*) Toni, oğlum, zaten herşey sarpa sarmış...

TONİ

Onu bilmem, aşığım ben.

BABA

Nerden bildin?

TONİ

Berden mi? Başka türlüsü içimden gelmiyor da

ondan.

BABA

Korkmuyormusun da yani?

TONİ

Korkuyum mu ki.

(Çıkar, gider)

BABA

Seni bilmem ama, ben korkuyorum ikiniz için de. (*Son ışığı da söndürür*)

Sahne kararır

YEDİNCİ SAHNE

İkindiyin, saat beş buçuk. Gelinlik dükkânı.

Sıcak bir hava, ikindi güneşi atölyeyi renklendiriyor. Bir veya iki dikiş makinesi var ortada. Bir kaç da düğün giysileri giydirilmiş, dişi-erkek terzi mankenleri.

Mariya, üzerinde iş gömleği, eliyle bir gelin duvağı dikmekteyken, Anita iş gömleğinin eteklerini dalgalandırarak içeri dalar.

ANİTA

Yaşasın! Erken gitti bizim kokona!

MARİYA

Bıravo!

ANİTA

Akşam oldu, hapis bitti, evimize gidiyoruz.

MARİYA

Sen git, guerida, ben kapatırım dükkânı.

ANİTA

Yarın bitirirsin elindeki işi. Hadi sen de gel!

MARİYA

Bir acelem yok ki benim.

ANİTA

Benim var. Evdekiler sofradayken, ben köpük banyosu yapacağım. Yeni aldığım Siyah Orkide Marka şampuvanla.

MARİYA

Sen aç mı duracaksın?

ANİTA

Ben çıngardan sonra... Nardo'yla yiyecem.

MARİYA *(hışımla dikiş dikerek)*

Çıngarmış! Birbirlerinin kafasını patlatmasalar olmaz sanki!

ANİTA

Gördün nasıl dans ettiklerini, içlerinden biri safra atmak istermeşçesine, çabuğundan, kestirmesinden. Döğüşünce de tıpkı öyle döğüşüyorlar.

MARİYA

Neyin safrasını atacaklarmış?

ANİTA

Bilmem, duygularının fazlasını herhalde. Ondan kurtuldular mı da işte... Abiyim öyle meseelâ, her döğüşten sonra, bir esaslı oluyor ki! Siyah Orkidenin kendisi sanırsın!..

(Arka kapı vurulur, Toni girer)

TONİ

Buenas nohes!

ANİTA (*Mariya'ya alaylı*)

"Sen git, buradan, guerida, ben dükkânı kapatırım." Ha! (*Toni'ye*) "Nohes'lik olmadı daha saat. Buenas Tardes diyeceksin!

TONİ (*başıyla selâmlayarak*)

Grasias, Buenas tardes.

MARİYA

Aspirin söylemiştim geçerken, onu getirmiş.

ANİTA

İyi akıl etmişim. Bundan sonra başın çok ağrıyacak senin!

TONİ

Niye ağrısın ki? Başımız göklerde bizim.

ANİTA

Başınız göklerde değil, belâda sizin!

TONİ

Kabahat mi uçuyosak havalarda?

MARİYA

(usuldan elini tutarak)

Anita halden anlar, canım. (*Anita'ya*) Söylemiycen diğ'mi kimseye?

ANİTA

Neyi söyleyecekmişim! Ayol, havalarda olup bitenden ne haberim olur ki benim? (*Kapıyı açar. Mariya'ya*) Onbeş dakka içinde evde ol emi!

(çıkar)

TONİ

Üzülme hiç, hoşlanıyor bizden.

MARİYA

Üzülüyor ama.

TONİ

Boşuna! Havalardayız biz, afsunluyuz, kimse dokunamaz bize.

MARİYA

Afsunun arzusu da vardır ama... Gidiyo musun sen o çıngara?

TONİ

Yoo.

MARİYA

Gitsen ya!

TONİ

O da niye?

MARİYA

Durdurasın diye onları.

TONİ

Durdurdum sayılır zaten. Yumruklaşacaklar sade.

MARİYA

Döğüşün her döğüşü, kötüdür bizim için.

TONİ

Biziim için, Biz'm'çin, kötü bilem iy' 'çin...

MARİYA

Ama bak, diğne beni! Git, onları durdur!

TONİ

Olur!

MARİYA (*şaşalayarak*)

Sahi mi?

TONİ

Sen yumruk döğüşü bilem istemiyosan demek, atılmayacak, anam avradım olsun, bir yumruk tek!

MARİYA

İnandım sana! Afsunlusun sen!

TONİ

Elbet afsunluyum senlen!

MARİYA

Gör beni, diğne beni! Git, durdur o ölemi!

TONİ

Durdurdum bilemi...

MARİYA

Sahi mi?

TONİ

Sen, yumruğ'na bilen, hır istemiyosun, diğ'mi?.. Hatırına senin, olmay'cak, ne kavga, ne güyü...

MARİYA

İnanmışım sana. Sen bir büyüsün, büyü...

TONİ

Elbet, seni ben bulduktan sonra güya... Git şimdin

eve, giyin! Akşam gece olduğunda, ben sana geleceğim...

MARİYA

Olmaz ki...

TONİ (*bir duraktan sonra*)

Madem öyle, ben seni evime göt'receğim...

MARİYA

Ayıp diğ'mi mamana!

(Bir garip sessizlik daha. Derken, Toninin gözüne bir dişi manken çarpar, koşar, onu yakalar.)

TONİ

Fırladı işte mufaktan seni kaşılamaya! Hep mutfaktadır anam...

MARİYA

Ne çiçektir kimbilir önlüğü!...

TONİ

Söyledim senin geleceği'ni. Onun'çin giyinmiştir en iyiğ'ni... Fırlar dışarı mutfaktan, bakar yüzüne, bakar süzüne, ses etmeden... Derken... Der ki: Biraz sıska ama, canayakın!...

MARİYA

O da biraz, tabiy, şişko.

TONİ (*makenin kalın beline sarılarak*)

Şişko'dan öte, çinko değil, tombala!

MARİYA (*bir başka dişi mankeni göstererek*)

Ben anama çekmişim, ince bir kemikliyim. (*Toni öper onu*) Yapma anamın gözü önünde! (*Toni o mankeni ters çevirirken, Mariya bir erkek mankene varır*) İşte

Babam! Anamın zoruyla soracaktır sana "İstikbalin hakkında ne düşünüyosun? diye, kilisede raslarsa sana. Ama Babam... sevecektir garanti seni...

TONİ (*"baba" mankenin önünde eğilerek, diz çökerek*)

Kızımızın bir deste izdivacını talep ve alıp gidebilir miyim?

MARİYA

Evet, diyor, baksana!

TONİ

Grasias!

MARİYA

Annen ne diyor bu işe pekiy?

TONİ

Sormadım ki. Ödüm kopiy.

MARİYA

Söyle, de ki ona: Bir kız almıyor başına belâ, dünyanın belâlısı bir oğlundan kurtuluyo...

TONİ

Anam "pekiyi" verdim, diyor, o kıza.

MARİYA

Öğrenciden anlıyor bu öğretmen! (*Duvağı kapıp yüzüne takar. Toni de mankenleri sıraya dize durur*)

TONİ

Bu, refakatçi!

MARİYA

O renk Anita'ya pek gitmez ama...

TONİ

Bu dasağdıç! Rif olacak sağdıç! Madem ki aramızda, gözmü göz, söz mü söz!

(Mankenin şapkasını çıkarır)

MARİYA

Sana söyelememiştim mi, Anita, üzülecek bişey yok diye!

(Mankeni bırakıp Toni'ye yürüdükte, musiki başlar, Bakışırlar. Derken, oyunbazlık sona erer. Yavaş yavaş, ağır ağır ve ciddiyetle sahneye dönerler, karşılarında mihrap varmışcasına diz çökerler)

TONİ

Ben, Anton, Mariya, seni alıyom.

MARİYA

Ben Mariya, Anton, seni çalıyom.

TONİ

Varlığına, kıtlığına...

MARİYA

İyiliği'ne, hastalığı'na...

TONİ

Aşk ilen eş olmaya...

MARİYA

Eğleşmeye, gülüşmeye

TONİ

Bir aydan bir güneşe

MARİYA

Bakıp, bakıp, sevişmeye...

TONİ

Sevişerek ölüşmeye...

MARİYA

Ölümü öldürmeye...

TONİ

Bu yüzüktür nişan...

MARİYA

Evlendiğ'ne Toni'nin

TONİ

Mariya'ylan, Mariya'ylan!...

(Şarkıya başlar)

Eller'miz bir olmaynan,
Gönlümüz dir olmaynan,
Ol'cak bin olaylan,
Günler bize bayram.

MARİYA

Yaşam'mız bir yaşam,
Sabahına bir akşam.

BİRLİKTE

Başladı, bak, başladı.
Bir el bir kalp,
Öl'me meydan okuycak!

(Bakışırlar, sonra, oynadıkları oyunun "oyun" gerçekliğine varırlar. Şefkatle gülümserler birbirlerine, mahçup mahçup, ve usuldan mankenleri yerlerine korlar. Gökten yere inmişlerse de, şarkıya)

Yaşam'mız bir yaşam,

Sabahına bir akşam
Başladı, bak başladı,
Bir el, bir kalp,
Öl'me meydan okuy'cak!

(*Toni inmeden öper Mariya'nın elini*)

Işıklar solar.

SEKİZİNCİ SAHNE

Akşam altıdan dokuza. Aynı semt.

Sahne ışıkları Rif'le Jetler'i yakalar. Derken, Bernardo ile Betler'i. Derken, semtin değişik yerlerini temsil eden panolara dayanmış Anita'yı, Mariya'yı, Toni'yi. Hepsi, günün kavuşmasını beklemektedir, ama başka başka nedenlerle.

JETLER (*okur*)

Cetler gör'cek günün

Tünayt.

BETLER

Setler gör'cek götün

Tünayt.

JETLER

Partallar demiş, geviş:

"Kör döğ'ş".
Başlasınlar bi hele,
Ol'du bil çığ söğüş.

BETLER

Babay'ı aldılar bile

Tünayt.

JETLER

Analar'na bir ac'le

Tünayt.

BETLER

Tamam dedik, fıştık yok,
Yok bi bok...
Koduk orlar'na
Tünayt.

İKİ ÇETE BİRDEN

Çalkanmaday'z tünayt,
Cazlanmadayız, cız, cız, cız, caz, caz, caz,
Yed'ler yarağı tünayt.
Kimse kimsen gözyaşım bakmaz.

JETLER

Kaşındılar.

BETLER

Kaşındılar.

İKİ ÇETE BİRDEN

Kaşarız, kaşırız, kaşırız biz de

Tünayt.

ANİTA

Anita, şim'den bir zevk

Tünayt.
Nardo'ylan mahrem ahenk
Tünayt.
Bakma gelmişse yorgun.
Kapat!
Şamdan yanıyo madem
Ta içer'ne at
Tünayt.

TONİ

Tünayt, tünayt,
Şimdi baş'dı hayat,
Şafag' atmay'cak memat
Tünayt, tünayt.
Herbi dakka bir hayat,
Ve ne ağr'ki saat.
Gök pırıldar bir at.
Parl'ay, parlay,
Biz ölüncey' kadar ay.

RİF (*Toni'ye*)

Ordasın diğ'mi, ağbiy,
Tünayt,
Dizel hepsin dizelleyiy.
Tünayt.
O por-potakallar var ya,
Zitt'ler.
Aman, aman demeye...
Bizim bu kent o'zaman
Tünayt.

MARİYA

Tünayt, tünayt,

Başk' tür bir hayat...

(Toni'nin demin okuduğu koru parçasını tekrarlar)

RİF

Varsın diğ'mi, arkadaş?

TONİ

Tamam!

RİF

Şen'lik ol'cak bu akşam!

TONİ

Tamam... da

RİF

Göz mü göz...

TONİ

Söz mü söz,
Sekizde buluş'yoz.
Gibi...
Batayt...

BETLER

Çalkayaycaaz dünayt.

ANİTA

Tünayt.

(Hepsi birden, tek tek okuduklarını koru halinde okurlar.)

DOKUZUNCU SAHNE

Anayolun birisi.

Çıkmaz, Tuğla duvarlarla tel örgüler, delik deşik. Sokak lambası gün kavuşmada. İzdüşümleri yere vuran çeteler, ayrı ayrı yanlardan girer. Açıkyığın yanlarına yelpazelenirken, sessizlik hüküm sürer. Derken, Bernardo ile Dizel ceketlerini çıkarıp, yardakçıları Çino ile Rif'e verirler.

BERNARDO

Hazır.

ÇİNO

Hazırız!

DİZEL

Hazırız.

RİF

Hazız. Ortaya gelip, el sıkışın!

BENARDO

O da niye?

RİF

İşin zoganu bu, abiy,

BERNARDO

Edep maaşeret ha!... Yokum böyle kirli edep yerlerine! Bu illet memleketin! Nefretiz hepimiz size, siz de nefretsiniz bize. El sikişmem ben nefret olduğum kimseynen. Kesikten kese gidelim!

RİF

Tamam!

BERNARDO (*ortaya ilerleyerek*)

Hadi bakalım!

(Dizel Bernardo'ya doğru yürür. İki yandan da nümayiş! "Çıplak döğüş", tam başlayacakken, bir müdahale olur.)

TONİ (*Bir çitin üstünden atlayarak, Bernardo'ya seyirtir.*)

Dur be!

RİF

Hizana gir!

TONİ

Ne diyosun sen be?

RİF

Ne dümen döndürüyosun sen?

BERNARDO

Belkim, petkası sıkmaya başladı kendi

maarebesinde döğüşmeye...

TONİ (*gülümseyerek*)

Yet ki maarebe olsun, abiy, petkasız da olur o iş. Lâkin burda maarebe yok ki ortada. (*Bernardo'ya tokalaşmak için elini uzatır. O da çarptığı gibi, savurur Toni'yi yere.*)

BERNARDO

Aslanardo!

RİF (*sâkin ve güçlü*)

Dâva, seninle Dizel arasında ve çıplağına. (*Ayağa kalkmış olan Toni'ye*) Hizana gir, çetene.

(Derken, Bernardo, Toni'nin göğneğini fiskeleyip, omzunu kakalar, yanağını makaslar.)

BERNARDO (*Toni'ye*)

Gel turnama, toy turna!

DİZEL

Senin taksimin hazır, be, zurna!

RİF

Doğru diyo!..

TONİ

Göğnüm yok, Bernardo,

BERNARDO

Onu bilmeyecek ne var!

TONİ

Yaanışsın, Bernardo!

BERNARDO

Ben yağnışsam, sen de yamışsın!

TONİ

Anlamıyosun sen yau;

BERNARDO

Ne mızmızlanıyosun sen, ötlek!

AKŞIN

Kap, ulan şunu, Toni!

BERNARDO

Herif, herif, diğil, kancık!

DİZEL

Toni be!..

ARAP

Çarp şuna!

TONİ

Bernardo, oğlum, varma üstüne!

BERNARDO

Nerene varacakmışık ki, ibne!

RİF

E, Toni, bu it, cami duvarına sığdi!

BERNARDO

Ulan götlek, ulan ötlek!..

RİF

Toniii!

AKŞIN

Ye şunu, ye!

KARTOPU

Kıyma et onu, ye izmir köftesini!

TONİ

YAPMA LAN!

BERNARDO

Gel, ulan, Leh puştu ayağma gel!..

(Ağzında kalır lâf, Rif fırlayıp, vurur yumruğu Şıpın işi, iki çete dapduru gelir ve bundan sonraki bölüm bir dans halinde icra edilir. Bernardo geriye sekerken, göl cebine asılır. Rif de öyle. Aynı anda ikisi de ceplerinden sustalıları fora ederler. Pırıl pırıl öyle. Vaziyet alırlar, gard alırlar. Deli bir duello. İki çete de onlara göre kümeleşirler, bir vakfe için de, döğüşkenleri perdelerler. Toni aralarına girmeye kalkışır.)

RİF

Tun'n onu.

(Dizel'le Akşın Toni'yi kucaklarlar. Döğüş sürer. Rif sustalısını yitirir. Jetler'den birinin uçlandığı bir başka bıçağa yapışır. Öyle bir an gelir ki, Bernardo Rifi alkıştırmıştır, oydu oyacak onu. Tam o sırada, Toni Dezel'in elinden kurtulup, bağrış-çağrış, Rif'i durdurmaya davranır.)

Yapma! 'Rif (*Bir an için durdular. Bu da Bernardo'ya yeter de artar bile. Saplar bıçağı Rif'e. Toni düşen Rif'i yakalamaya fırlayıp, tam düşecekken tutar, ve elindeki sustalıyı elinden kapar. Toni, elinde Rif'in sustalısı, muzaffer Bernardo'nun üstüne atladı mıydı,*

adam adama bir kığıştıdır kopar. Bütün bunlar göz açıp kapanıncaya olur biter, Toni sustalıyı Bernardo'ya daldırır. Kığıştı biraz daha sürer. Derken bir polis düdüğü ortalığı kesip biçer, herbişey dona kalır. Arkadan bir polis sireni daha, Veletler, yerlerinde sallanır, derken biri bir yana, biri bir yana kaçışır, koşuşur. Sahne böylelikle boşaldığında, Toni, dehşet içinde, Rif'le Bernardo'nun kıpramayan vücutlarının başında dura kalır. Rif'in bedenine eğilir, derken Bernardo'nun ölüsüne dönüp, faltaşı gözlerle onu seyreder. Seyreder seyreder, derken bir canhıraş çığlık kopar genzinden.)

MARİYA!

(Daha yakından gelen bir polis düdüğü daha, ama Toni kımıldamaz. Gölgeler arasından, Rasgele belirir. Toni'ye koşup koluna yapışır. Bir siren, ardından bir düdük, bir purocektor ortalığı tarar. Rasgele'nin ısrarla iteleyip kakalaması, Toni'yi tehlikenin büyüklüğüne uyarır. Omuzlarını kısıp, Rasgele'yle birlikte, bir gedikten dışarı tüymeye davranır. Rasgele gedikten ilk atlayıp kurtulur. Toni ise, tam gedikten geçeceği anda, üzerine purocektörün ışını düşmesi üzerine, duralar, öbür yana koşar. Bir o yana, bir bu yana. Sonunda, çan-çanı uzaktan gelen bir saatin işaretine uyup, rasgele bir delikten toz olur.)

Perde İner.

İKİNCİ PERDE

BİRİNCİ SAHNE

Akşam, dokuzu çeyrek geçe. Bir yatak odası.

Oturma odasının bir bölümü görünür. Yatak odasının yangın merdivenine açılan bir penceresi vardır, duvara dayalı bir yatağı, bir Meryem Ana köşesi, bir de geride perde çekilmiş bir kapı ağzı. Yatak odasıyla oturma odası arasında bir kapı.

Şenlikli bir musiki eşliğinde Konsuelo aynada kendini bakıdan geçirir. Rozaliya da yatağın üstünde ayak tırnaklarının tımarını bitirmek üzre.

KONSUELO

Bu gece, son gecesi benim sarışınlığımın.

ROZALİYA

Ziyan etmez.

KONSUELO

Ne ziyanı, kârım var kârım. Falcı söyledi, hayatınıza esmer bir dilber girecek dedi Pepe'ye.

ROZALİYA

Ha, onun için de Pepe seni çıngardan sonra gezmeye götürmüyor bu gece!

(Mariya perdeli kapı ağzından içeri girerken, musiki alaycı bir bayram çocuğu İspanyolluğuna bürünür. Mariya bi şıklaşmış, bi şıklaşmış!...)

MARİYA

Çıngar falan yok bu gece.

ROZALİYA

İşte sana bir falcı daha!

KONSUELO

Pekiy, o çıkmayacak çıngar-falandan sonra nereye götürüyor seni Çino?

MARİYA

Kim demiş Çino'ylan gideceğimi?

ROZALİYA

A, demek bizim için sırf bu süslenip püslenmeler! Grasias, querida!

MARİYA

Bilemedin, kaldır küp!.. sır tutar mısınız siz, çocuklar?

KONSUELO

Sır küpüyümdür ben.

MARİYA

Bu gece, benim düğün gecem.

KONSUELO

A, oynatmış bu zavallı kız!

MARİYA

Ha şunu bileydin!

ROZALİYA

Valla, yapar mı, yapar. Hali bir acayip, baksana!

MARİYA

Sahi mi?

ROZALİYA

Yok, yok, bu gece bir halt karıştıracak bu deli kız!

MARİYA

Nerden bildin?

KONSUELO

Nerden bildin, diyor bi de!... Nen var, kız, senin, n'oluyosun sen?

MARİYA (*okuyarak*)

Nasıl hoşum
Ah ne hoşum
İçim dışım, ve başım bir hoş!
Hoşlar olmuş.
Ben de uçmalara varmalıyım.
Fingirdeyim.
Fink'ler gibi,
Kaşım gözüm ve canım
Bir cin gibi.
Ben de canlarını yakmalıyım.

Hele bakın bir şu güzelliğe,
-Kim kimmiş o.-
Hele bak bakın bir de endamına.
Ne dedin ne?
Hele hele yüz
Hele hele göz
Ama nasıl söz
Hele, hele ben
Şaşırtmaca, Çıldırtmaca
Bak bu gece, sevenler ölmez.
Neyleyim,
Mecnun olan Mecnununum

ROZALİYA ile KONSUELO

Gördün mü hiç dostum Marya'yı?
Mahallenin en zıpırı.
İlk bakışta, "Nah bu kız!" diye'ceksin.
Garanti var yavrunun aklından bir zoru.
Aşığım diyor.
Aşığa bak!
Bilmiyor oysa
Kafadan kontak.
Sıcaktan ol'cak,
Yahut bir mikrop,
Nedendir acep
Kız öyle harap!
Uzak dur sende!
Tel çek Çino'ya:
Bi hal oldu de
Bizim Marya'ya!
O saf o temiz,
O nazik kibar,
O hep sevdiğimiz
Kızda bir bok var!

MARİYA

Nasıl hoşum,
Ah, ne hoşum!
Şehre sanki baş olmuşum.
Uçup birden,
Havalarda kuş olmuşum.
Döner başım.
Onbeş yaşım,
Ben aklımı şaşırmışım,
Ben aşığım.
Söyle bana, güzel ayna,
Söyle bana, ah sırdaşım!

ROZALİYA ile KONSUELO

Şuna bak, şuna!

MARİYA

Ben gibi kız var mı cihanda?

ROZALİYA ile KONSUELO

Vış anaaaaa!

MARİYA

Bu şipşirin yüz,
Bu harika giysi,
Bu çözülmez giz.
İşt, bendeniz!

HEPBİRDEN

Şaşırtmaca,
Çıldırtmaca,
Çün bu gece,
Hoş aşkımla hoş olmaca...
Hoş bir çocuk, inan, amca!

ÇİNO (*sahne dışından*)

Mariya!

KONSUELO

Çino geldi!

ROZALİYA

Mesut damat!

ÇİNO (*daha yakından*)

Mariya!

MARİYA

N'oluyor

KONSUELO

Oldu, oldu, gidiyoz, gelin hanım.

(çıkar)

ROZALİYA

Bu Yeni Dünya'da bir eski adet vardır. Mariya. Burda gelinler zifaf gecesinden önce zifaf olurlar. Sen gibi işte! (*Çino içeri girerken, Rozaliya da Konsuelo nun peşinden gider. Çino'nun üstü-başı berbat, yırtık pırtık. Dögüşten. Yüzü allak bullak. Kızlar dışarı çıkarken başlarını iki yana sallarlar ona.*)

ÇİNO

Nerdesin Mariya?

MARİYA

Burdayım. Hazırlanıyordum da... (*Şık giysisinin üstüne aceleyle bir sabahlık geçirmek isterken, Çino dalmış içeri, yarım kalmıştır bu işlem. Sabahlığı omuzlarına anca geçirebilmiştir. Elleriyle önünü kapatmağa çalışır.*)

ÇİNO

Nerde ki anan baban?

MARİYA

Mağ'zada... Sen nerdeydin hem?... Döğüştün mü yoksa, Çino?

ÇİNO

Öyle oldu.

MARİYA

Olur mu ama, Çino?

ÇİNO

Oldu olan.

MARİYA

Niye ama?

ÇİNO

Ben de anlamadım neden. Öyle çabuk oldu ki...

MARİYA

Yıkasana sen.

ÇİNO

Mariya...

MARİYA

Git ayak yoluna!

ÇİNO

Dur biraz, Mariya... O çıngarda...

MARİYA

Çıngar olmıycaktı ki...

ÇİNO

Oldu...

MARİYA

Yalan...

ÇİNO

Kimse istemedi olsun...

MARİYA

N'o oldu?

ÇİNO

Fena!...

MARİYA

Çok mu fena?

ÇİNO (*baş sallayarak*)

Anlatayım, bak... (*Kızı yaklaşarak ve çaresiz.*)

MARİYA

Anlat ama, çabuk!

ÇİNO (*başıyla "pekiy" der.*)

Bir döğüş çıktı. (*Mariya başını sallar*) Derken 'Nardo (*Mariya başıyla İy' ya" der*) Bir susta otladı ortaya...¡Ve, Nardo'ya başka birim...Derken Toni'yle.

MARİYA

Toni mi? Ne oldu Toni'ye? (*İsmin zikri Çino'yu keser. Kızın elini bırakır. Sabahlığın önü açılır.)* Söyle! (*Çino, vahşetten, sabahlığı açınca, alttan çıkan sık entari görünmeylen, Mariya'nın dışarıya gezintiye gideceği faaş olur.)* Çino, kuzum. Bişey olmadı diğ'mi ona?

ÇİNO

Ona bişey olmadı, O ağ'bey'ni vurdu. (*Kapıyı çarparak, oturma odasına girer*)

MARİYA

Masus söylüyosun! (*Çino fırladığı gibi, eşyaların arasında, Bernardo'nun giydiği gömleğin renginde bir kumaşa sarılmış bir şey bulur. Yatak odasından Mariya'nın sesi çın çın öter*) Yalansın, Çino, yalan! (*Çino, soğuğuna, kumaşın içinden bir tabanca çıkarıp, cebine sokar. Uzaktan polis düdükleri çalar. Çino fırlar, dışarı çıkar. Bu arada Mariya duvardaki Meryem Ana tasvirinin önünde eğilmiş, bir kısmı İspanyolca, bir kısmı Amerikanca olmak üzre, bir ileri, bir geri sallanarak, dua etmektedir*) Tanrım, olmasın, olmasın! Doğruysa da doğru olmasın... N'o'lur... İstersen bana vur, öldür... Yalvarım sana, n'o'lur! Bu olur olmaz olsun! (*Dua ederken O, Toni yangın merdiveninin ordaki pencereden tırmanıp usulca içeri girer. Gömleği parça parça, salkım saçak. Dona kalır öyle, kızı seyre durur. Odada birinin varlığını sezinleyen Mariya da duaya ara verir. Yavaştan başını çevirir, uzun uzun bakar Toni'nin yüzüne. Derken bir sıçrayışta delikanlının ümüğüne yapışır. döve döve göğsünü.*) Katil, katil, katil, katil, kanlı, kanlı! (*Lâkin sesi hıçkırıklarla kırılır. Kolları delikanlıya sarmaşır, ve yüzünü Toni'nin göğsüne gömer, öper, öper. Derken, oğlanın vücudundan aşağı kaymaya başlar. Toni kıza destek olur, yere inerler, kızın bedeni oğlanın kolları arasında, Oğlan kızın saçlarını yüzünden arkaya atar, öper saçlarını, öper yüzünü. Dudaklarından seyirten sözler şunlardır:*)

TONİ

Durdurayım dedim. Denedim. Bir terslik oldu,

bilemedim... Canını yakayım onun, istemedim. Derken, Rif... Rif yarı kardeşim di.. benim... Bernardo onu öldürünce işte... (*Mariya başını kaldırır*) Nardo'nun da bir suçu yoktu oysa... Hiç kimsenin suçu yoktu ki... Onun için geldim sana, bunu söyledikten sonra mı polise teslim için...

MARİYA

Olmaz!

TONİ

İçim rahatladı şimdi...

MARİYA

Olmaz diyorum sana!

TONİ

Sen ne dersen pekiy ama...

MARİA

Benlen kal! Hep kal bana!

TONİ

Öyle seviyorum ki seni...

MARİYA

Daha çok, daha çok sev!

(Musiki başlar)

TONİ

Tamam, tamam. Bi tamamız. Tamâmız biz, tamam!

MARİYA

Biz tâmamız, anladık a! Dünya yarım!

TONİ

Madem öyle, birey bul'cağız ki, seni, beni, bulamayacakları bir yer...

(Okumaya başlar)

Verdik el ele! gidelim, ah, uzak bir ele!
Bu duvar ve sokaklar yitsin hep gitsin!
Olmalı biyerde bir yer, bizim için de hür,
Biyerde bir yer, İnsancan, insanca bir yer...

(Ezgiyi okurken, apartımanın duvarları açılmaya başlar, derken şehrin surları üzerlerine kapanacak olur. Apartıman da ortadan kaybolur. İki âşık şehrin surlarına başlarını vura, çarpa, kaçmaya davranırlar, aynı şehrin şiddet, felâket, rüşvet, bütün cenabet çetelerinin içerisinden kendilerine bir yol açarmışçasına, pür-hiddet. Engelleri aşmışlardır, ve birden güneşli bir dünya ve iyi bir hava patlak verir ortada, iki âşık duraklarlar, görüşe hayran bakarlarken, iki çeteden de kızlarla oğlanlar sökün ederler. Üstlerindeki giysiler demin giydikleri nesnelerin ipeklileridir adeta. Ne düşmanlık vardır, ne yan, ne çete; dansederler, oynaşırlar... bir sıcaklık, bi insanlık... Dışardan gelenler yoğunlaştıkça, Toni ile Mariya onların dünyasına kalbolup, onlarla raksa başlarlar. Öyle olur ki, onların katılarak değiştirdiği dünya, onların özendiği dünya haline gelir. Usuldan başladıkları mahvî bir dansa bir ses çıkar eşlemeye...)

SAHNE DIŞINDAN SES (*Okur*)

Vardır bir yer,
Biyerlerde bir yer...
Bizi barış, bizi huzur
Bekleyip
Durur...
Nerde o yamaç
Bir yerlerde bir yer.
Oh! demek için devranda
Sen ve ben
Ben sen.
Olmaklı bir çağ,
Bir gün ve bir zaman,
Yaşamaynan, yaşamaynan,
Yaşaması bir zaman
Bir gün...
Nerde o saat
O dak'ka, o zaman
O güzel demler nerede
Felek den çalman
Ner'de ner'de
Vardır bir yer,
Bize bir yer, bir zaman,
Tut elimi, sen tutmaynan,
Vardık or'ya, vardık çoktan.
Bigün
Belkim.
Belkim
Bugün...

(Âşıklar birbirlerine ellerini uzatırlarken, öbürleri de onları izler. Jetler Betler'e, Betler Jetler'e uzanırlar. Ve hep birden, adeta bir zafer alayı oluşturup, o olası, o olmaklı, dünyadan geçerler. Dudaklarından çıkan sözler sanki

hançerlerinden değil, bir hayranlıktan çıkmadadır... Derken, apansız, gerçek ve kenar mahalle hayatının bütün o yangın merdivenli hayaletleri göğü karartır, Rif'le Bernardo yavaşından ortaya çıkarlar. Düşü bir karabasan basmıştır. Şehir yeniden şehirleşirken, İki çete yeniden çeteleşip birbirlerin girişirler. Bıçaklar çekilir, adamlar vurulur. Mariya ile Toni de tekrar birbirinden ayrılmıştır, iki tarafın düşmanlığından ötürü. Mariya Bernardo'ya erişmeye seyirtir. Toni Rif'e engel olmak ister. Yapamaz. O zaman birbirlerine kavuşmak isterler. Olmaz sanki, aralarında dağlar vardır. Korkunç bir kargaşa mahşer ve bir karanlık. Derken, ortalık hafiften aydınlanır ve aşıkları yatak odasında buluruz, umarsızca sarılmışlar birbirlerine. Başlarına geleceği bile bile, ama aşkın doğruluğundan gelen bir bilmezlik ve yanlışlık içinde sarılışıp, sarkılaşırlar.)

TONİ ile MARİYA

Vardır bir yer,
Bize bir yer, bir zaman.
Tut elimi, sen tutmaynan,
Vardık or'ya, vardık çoktan,
Bigün
Belkim,
Belkim
Bugün...

(Işıklar loşlaşırken, yatağın üstüne birlikte serilirler.)

İKİNCİ SAHNE

Gece, saat, on, Bir başka sokak arası.

Tahtaları lâçka olmuş bir çit. Binalar arasında köşelemeler. Çitin gerisinden hafif bir ıslık, Jetler'in ıslığı. Bir aralık, derken sahne arkasından cevabî bir ıslık. Derken, gevşemiş bir tahta aşağı iner, Bebe Con zar-zor çitten geçer. Ürkek ürkek bir ıslık daha çalar. Arap görünür.

ARAP

Enselenmedin mi daha?

BEBE CON

Görüyosun! Ya sen?

ARAP

Var mı bende enselenecek ense!

BEBE

Toni'yi görmüşlüğün?

ARAP

Kimse görmemiş o gömüşü!

BEBE

Dinime, imanıma!

ARAP

Uğradın mı eve?

BEBE

I-ıh.

ARAP

Ben de.

BEBE

Zulalanıyosun yani?

ARAP

Haa...

BEBE

Arap... Bakışladın mı iy'onları?

ARAP

Kimi?

BEBE

Canım... çıngarda işte....Rif'le Bernardo'yu.

(Sessizlik)

ARAP

Keşke dün olaydı bugün.

BEBE

Ne demecesin tüymeceye?

ARAP

Ahpap, dingildedi mi büzüğün yoksa?

BEBE

Harbiysi bu!

ARAP

Kes bu raconu, anlıyo musun!... Bana da korku salıyosun, bu da korkutuyo beni. (*Polis düdüğü. Bebe'ye yengeçlenir*) Bana bak, aynasızlara korktuğunu çaktırdın mı, dürüldü say defterin!

KURUPKE (*sahne dışından*)

Lan, çifte kumrular!

ARAP

Yukarı al, Bebe, taşaklarını!

BEBE (*paniklemiş*)

Aldım, abiy.

ARAP (*yapışarak koluna*)

Alırım yoksa apandisitini!...

(Yine bir düdük. İki arkadaş yapmacık bir kayıtsızlıkla Kurupke'yi)

KURUPKE

Sizdiniz demek ha!

(Duralarlar, şaşmışına)

ARAP

Baksana-bebe, Başkomser Kurupke gelmiş bizi ziyarete!

BEBE (*tir-tir*)

Akşam şerifler şerefine, Sayın Kurupke!

KURUPKE

Bana bakın ulan, kuru sokar yaş çıkarırım, bidaha ben düdüklediğimde, olduğ'nuz yerde mumyalaşmazsanız!

ARAP

Dapduru geldik, abiv, sen çaldın diye muzıkanı.

BEBE

Kulaktan iltabız da belki, abiy...

KURUPKE

Karakolda yiyince yumruğu açılır senin hem orta, hem dip kulağın!

BEBE

Ricaylan abiy!

KURUPKE

Öyleyse, bir pazarlığa oturalım sizlen... Biliyiz, tünelin orda hırlaşmadaydınız...

BEBE

Yok, be abiy, biz oyun sahasındaydık.

ARAP

Çocuk bahçesinde yani. Seviyoz orayı. Şahsen fıkara veletleri olarak, bizi mızır sokaklardan kurtarıyı diyi.

BEBE

Arkadaşlık, kardeşlik aşıyış bize diyiy.

ARAP

Hep zaman geçiriyor orda... N'olacak, abiy, biz ki, anamızın örekesinden kızgın yaya kaldırımlara

fırlamışız...

KURUPKE

Demek öyle, bilgetorlar, yürüyün 'lan şimdi karakola!

BEBE

Hangi yoldan, abiy?

ARAP

Bu yoldan! (*Dört ayak üzerine gelir. Con itiverince de, Komser Arap'ın üstüne devrilir. Bebe bir yana, Arap bir yana bir koşu koparır. Kurupke bir duraklar, sonra bir tanesinin ardından koşmaya başlar, düdüğünü deli gibi çalarak. Komser dışarı koşturunca, Arap'la Bebe çitten belirir. Ardlarından öbür Jetler.*) Kavanoz götlü, yarım dünya nasıl koşuya baksana!

BEBE

Kırdı gitti Zagor'un dekorunu!

AKŞIN

Deporlan, Bebe, sen götünün korkusundan onun bilem önüne geçersin!

DİZEL

Zahmetlik olmasın hiç. O nerdeysen gelir götürür bizi karakoluna...

AKŞIN

Orayı da gördük biz.

KARTOPU

Beraberlik

ARAP

N'a'ptılar ki?

KARTOPU

Bokum baklavat!

ARAP

Nası yani?

KARTOPU

Polyester takımı ne okuysalar gazetede, ona mıh oluyolar.

AKŞIN

Ademden sayılmıyoz biz onlar gözünde. Suçlu çocuklarız sırf. Biz de onlara hapı veriyoz.

KARTOPU (*Kurupke'yi taklit ederek*)

Sana Söylüyorum, ulan!

AKŞIN

Bana mı, Başkomserim?

KARTOPU

Elbette sana, zibidi! Seni karakola götürmeyeceğim de, kimi götüreceğim, ulan ahlâksız herif!

AKŞIN (*okur*)

Aziz Komser Kurupke,
Malûmat âliniz.
Bizi yoldan çıkaran
Yetişme şeklimiz.
Analar'ımız hep fahiş,
Babalar'mız hep ayyaş...

HEPBİRDEN

O yüzden bizde ahlâk mafiş!
Ah, komser Kurupke, bedbahtız çok,
Şefkatten yoksun yetiştik biz bunca çocuk.

Suçlu bizler değiliz,
Ters anlaşılmışız,
Bakına sen, iy'dir, iy' mayamız

AKŞIN

İy' dir, iy'!

HEPBİRDEN

İy'iz, iy', iy'iz, iy'.

Kötüsek de belkiy,
İçimizden iy'lik geliy.

KARTOPU (*Kurupke'yi takliden*)

Ne dokunak hikâye!

AKŞIN

Anlat'yın ele güne!

KARTOPU (*Kurupke' takliden*)

Anlat sen hâkime!

AKŞIN (*Dizel'e*)

Aziz, sayın Reyiz Bey,
Şikâyetim ebeveyn.
Bir torba eroyinden
Verıniy'ler bir dirhem.
Beni isteksizen
Peydahmışlar zaten.
Bozukluğum, hep hep bu yüzden!

DİZEL (*Hâkimi takliden*)

Höt!
Başkomser Bey, teşhisin davar!
Bunun bana diğil, doktora bir muhtacı var!
Hemen bir kıliniye postalayacaksınız!
Bu çocuk, evet, ruhen rahatsız!

AKŞIN

Ne rahatsızı!

HEPBİRDEN

Rahatsısız, rahatsız!
Çok, çok rahatsız
Ruhen, aklen, manen rahatsız.

DİZEL (*Hâkim rolünde halâ*)

Susun! susun! Mahkemenin kanısınca, bu çocuk nennal bir evden yoksun büymüş.

AKŞIN

Hey hey, yoksunluğumdan yozlaşmışım ben!

DİZEL (*Hâkim olarak*)

Doğru beyin yıkacıya!

AKŞIN (*Arap'a*)

Peder Bey sabıkalı,
Anamsa vesikalı,
Dedem sarhoş dayima,
Nenem kıdemli mama,
Ablam bir posbıyıklı
Abiyim de şorolo.
Ondan diğ'mi düştük biz bu yola!

ARAP (*psikiyatrist olarak*)

E'et!
Komser Kurupke, sen bir hırbosun!
Doktur diğ'l, sağlam bir iş, dokturu bunun!
Toplumdan geliy bu korkunç hâtâ,
Bu çocuk sosyetikman hasta.

AKŞIN

Hasta ha!

HEPBİRDEN

Hastayım, hastayım,
Hastayız, hasta,
Hepimiz sosyetikman hasta!

ARAP (*pisikiyatrist olarak*)

Fikrimce, bu çocuğun beyin hamamına ihtiyacı yok. Çocuklarda suçluluk, sosyal bir marazdır.

AKŞIN

Marazını benim, sosyalmiş!

ARAP (*Psikiyatrist olarak*)

Götürün onu sosyal bir uzmana!

AKŞIN (*Bebe Con'a*)

Muhterem sosyal uzman,
Git diyler, par'kazan,
Gazoz-mazoz falan sat!
Alık mıyım ben 'lan!
Ben topluma di'il, haşâ,
Ben antiyim uğraşa!
Akşın, oğlum, sen bin yaşa!

BEBE CON (*Sosyal Uzman olarak*)

Tüh!
Başkomser Bey, sen tekrar çuvalladın!
İş di'il, bu itoğla damda yatmaklık lâzım!
Yanlış tanınmışmış, yok, efendim, yok,
Bu herif doğuştan bombok!

AKŞIN

Bombok mu?

HEP BİRDEN

Bombokuz biz, bombok.

Bir di'il, tam on bok.
En iy'miz ondan beter bok!

DİZEL (*Hâkim olarak*)
Dert belli: bu manyak!

ARAP (*psikiyatrist olarak*)

İçki bunun zoru!

BEBE (*Sosyal Uzman olarak*)

Dert belli: bu aylak!

DİZEL (*Hâkim olarak*)

Bunun zoru, kuru,

ARAP (**psikiyatrist olarak**)

Büyüyor, büyüyor.

BEBE (*Sosyal Uzman olarak*)

Büy'müş büy'cek kadar.

HEP BİRDEN

Derdimiz büyük, işimiz zor!
N'olur, bize Başkomser,
Bir kıyaklık et!
Sosyetik illetler istemiy bu sosyet!
N'olur Başkomser,
Bize bir himmet.
Bize cenabet bir kısmet...

(Ezginin bitiminde, Rastgele çitin üzerinden belirir.)

RASTGELE

Merap, çocuklar!

AKŞIN

Sen misin, ah! Yine eteğin eksik!

RASTGELE

Dizlerim yaralı da, abiy... Dinle, bak!..

AKŞIN (*çeteye*)

Diyom ki size, bu Partalların ümüğ'ne oturmuşlumuzu emniyete almak lâzım...

DİZEL

Bire, Akşın, yetmedi mi, yavu, daha!

RASTGELE (**ardlarından koşturarak**)

Akıntıcı hepsin bunlar! Ne bilirler, ne anlarlar!...

AKŞIN

Dizel, oğlum, dâva yetti mi, yetmedi mi değel!

RASTGELE

Dâva, Toni nerde vede kimler kendisinin peşinde...

AKŞIN Çıkar baklanı orandan!

RASTGELE

Eteğim evde kalmış, bakla da onun altında...

(Dışarı seyirtirken, Dizel koluna yapışır.)

DİZEL

Gel, 'lan Rastgele, söyleyeceğini söyle!

KARTOPU

Canım, ne bil'cek bu ancık, boncuk?

RASTGELE

Senin bilmey'ce'ğen kadar, camcık çocuk... Hapazladım ki, birinden birinin Partal mıntıkasına girip espiyonlaması lâzım. Biliyosun, ben gölgeler

şahendesiyim ve bir çitten rüzgâr gibi görünmeden geçesiyim...

KARTOPU

Rasgele sallıyo yine bu yalap-şap!...

RASTGELE

Sen öyle bil, oğlum AY AM!

AKŞIN

Neymiş o espiyonladın, bakalım?

RASTGELE

Çino'ya misafirdim kulaktan, BET'ler'e diye'du ki bişeyler, Toni'yle Bernardo'nun bacısına dair... Üzer'ne demez mi Çino: "Ben de o Toni ibnesinii çonilemesem eğer, bana da Çino demesinler!.."

AKŞIN

Demedim mi 'lan size, bu Partallar burda ıstop etmezler diye!

KARTOPU

Dur biraz, Akşın!

DİZEL

Belâ zâtin başımızdan aşkın!

BEBE CON

Doğru konuşmuşun!

AKŞIN

Doğruna senin doğrultmuşum! Unuttunuz mu 'lan, Toni bu, Cetler'e çıktı yan!.. Harbiyen gidip, koruy'ca'ğaz

onu Çino cumburundan!...

ARAP

Tamam!

AKŞIN

Öyliyse... Kartopu, sen dereyi kapat! (Kartopu koşarak çıkar) Sen de, Arap, Baba'nın oraya fırla!

BEBE CON

Ben, arka sokakları tutarım.

AKŞIN

Sen, oğlum, Dizel?

BEBE CON

Ben de parkı üstüne aldım.

AKŞIN

Yaşasın! (*Bi koşu koparacak olurken*)

RASTGELE

Yâni biz hiç yaşamayalım?

AKŞIN

Ha, sen mi. Sen de ufaklık kızları toparlan kombinezen, lizezenlan, anlıyalım bakalım Toni nerde yakamoz!..

RASTGELE

Baş-üst...(*Koşu koparırken.*)

AKŞIN

Dur 'lan! (*Rastgele duralar*) Ha şöyle, kız, binbaşına selâm al!

RASTGELE (*Leylâlaşmış*)

Aldım, ağbiy, aldım...

(İkisi birden dışarı fırlarlar)

(Işıklar kararır)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Gece, onbir buçuk. Yatak odası.

Işık başta, yatakta uyuyan âşıkların üstüne loş loş vurur. Sahne dışından, ilkin pesten, bir kapı vurulmasıdır başlar, Yükseldikçe yükselir ses, Uzaktan, bir canavar düdüğü gelir. Toni zâten dapduru gelmiştir. Kapıdaki tokmaklar güçlenir... güçlenir. Toni fırlar yataktan, Anita dışardan girip yatak odasının kapısına dayanır. Kapı kapalıdır. Tokmağı yoklar.

ANİTA (*gözlerinden yaşını siler, silmez*)

Mariya!...Mariya!... (*Toni tam gömleğine uzanırken, Mariya rıp uyanır. Toni önce parmaklarını, sonra dudaklarını Mariya'nın dudaklarına kapatır*) Mariya! Ben Anita! Niye kitledin ama kapıyı?

MARİYA

Sahi, kitlemişim mi kapıyı?

ANİTA

- Aç, aç! Sanayım muhtaç!

(Mariya tokmağa davranırken, Toni engel olur)

MARİYA (*fısıltıyla*)

Demek sen de korkuyormuşun!

ANİTA

Ne dedin?

MARİYA (*yüksek sesle*)

Şimdi geliyom...

TONİ (*fısır fısır*)

Baba yardım eder. Ondan para alırım. Beni dükkânın orda bul!

(Dışarda, Anita seslerin farkında, ama ne dediklerini sökemez.)

MARİYA

Baba'nın orda ha (*Yüksek sesle*) Geliyom şimdi, Anita...

TONİ (*Mariya'yı öptükten sonra*)

Haydi! Haydi!

(Mariya donunun üstüne bir bornoz geçirmeğe çalışaraktan, çırpınıp dururken, Toni pencereden dışarı fırlar. Öbür odada, Anita kasılmış, kapıdan uzağa kaçmıştır. Mariya kapıdan, yani geriden gevezeliğe vururken işi, Anita'nın gözleri tokmağa dikili, dik dik bakmadadır.)

MARİYA

Çino nerde, gördün mü? Geldiydi az önce buraya,

kızgındı ölesiye... Korktum öyle... (*Kapıyı açar. Bir duraklamadan sonra, Anita onu yana itip, içeri dalar, yatağa, derken pencereye bakar. Ve suçlayıcı gözlerini Mariya'ya döndürür.*) İy', öğrenceğ'ni öğrendin işte...

ANİTA (*vahşetle*)

Sen bilmiyosun ama, onlardan olduğunu Toni'nin!

(Acı acı okur)

Vazgeç ağ'nın kanlısından,
Bul tezelden başk' bir oğlan!..
Kendin rengin,
Ve denginden!
Geç bu gençten geç olmadan,
Ağ'beyn gibi vurulmadan.
Kendi cismin
Ve cinsinden!
Öldüren, yar olmaz ki,
Öldüren, kâr bulmaz ki,
Senlen bulsun saadet...
Ah, sen, Mar'ya,
Hayrettin sen, Hayret!
Böyl' bir genç tek şey ister,
Aldı mıydı tekler, gider.
Öldü aşkın, öldün biter.
Gör'ceksin, bak,
Bak, Mariya,
ne demekmiş
Böyl' bir aşk!

MARİYA (*okur*)

Yo, Yo, Anita, Yoo!
Yoo, Anita!
Sen'çin doğruysa da,
Benim'çin değil doğru

Bu sözlerin,
Fikren, fikren
Hakdır ya,
Sevmeklen ama,
Yürekten,
Haksız hepten...
Yüreğin
Öyl'güçlü,
Sırf, sırf ona
Anton'a ayitim çünkü.
Dünya bir yan,
O bir yan,
Kimmiş, kimlerdenmiş
Sankim pek umurum,
Sev'yorum, sev'yorum...
Yo, yo, Anita, yoo... Aptallık etmen!
Sen de sevdin, sevdim dedin,
Anlarsın halden...
Bir aşkım var, tüm varlığım,
Yanlışmış, ben n'apayım?
O varsa, varım,
O yoksa, yoğum,
Ben oyum.
Bir aşkım var, tüm yaşamım,
İster doğr', ister yanlış,
Yanmışım ben, yanmış...
Olmazım ondan gayrı,
N'aparım, n'ederim
Onlan Sevişmekten gayrı?
Onlan aşk, onlan meşk
Öl-ölümcey dek!
Bu denk güçlüyken bu aşk,
Ne barış vardır, ne cenk,

Sevmektir tek meslek!

ANİTA (*alçak sesle*)

Tabancalı Çino... Çocukları Toni'nin izini sürmeye saldı...

MARİYA (*sabahlığını yırtıp atarak üstünden*)

Kılına dokunsun o Toni'nin, tek bi kılına... Ben de onun...

ANİTA

Yani, Toni'nn Bernardo'ya yaptığını mı yapacağın ona?...

MARİYA

Aşığım Toni'ye.

ANİTA

Anlıyom. Ben de Bernardo'ya aşıktım.

(Şırank dış odaya girer)

ŞIRANK

Kimse yok mu evde? (*Yatak odasına girer, kıyağından*) Afedersiniz, rahatsız ettim sizi. Rahatsızlığına rahatsızsınız ya zaten...

MARİYA (*üstünü başını toparlayarak*)

İzin verirseniz, ağ'biyme gidecektim de...

ŞIRANK

Bir kaç sual soracaktım, o kadar...

MARİYA

Olmaz mı sonra sorarsanız?

ŞIRANK

Bir dakkalık bir iş bu!

ANİTA

Bekleyemez mi yani?

ŞIRANK (*Keskininden*)

Hayır! (*Mariya'ya gülümseyerek*) Siz, bu gece, cimnastihânedeki danstaydınız, değil mi?

MARİYA

Evet.

ŞIRANK

Ağ'bey'niz, siz terso bir gençle dans ettiniz diye, ağır bir münakaşaya girmiş.

MARİYA

Farketmedik hiç...

ŞIRANK

Kimdi o genç?

MARİYA

Özür dilerim... Anita, yarım baş ağrılarım azdı yine. Çerçinin oraya bi zahmet gidip, ilâcımı yapsınlar, söyler misin, lütfen!

ŞIRANK

Evde aspirin bulundurmaz mısınız siz?

MARİYA

Aspirin değil, bu, adiprin. Heryerde bulunmuyor... Zahmet olacak sana, Anita...

ANİTA (*bi duraklar, Mariya'ya bakar, sonra başını sallar*)

Söyleyim mi onlara, hazırlasınlar ilâcı da, sen gelinceye beklesinler diye?

MARİYA (*Şırank'a*)

Sürer mi çok?

ŞIRANK

Sürdüğü kadar...

MARİYA (*Anita'ya*)

Öyleyse söyle onlara, Mariya gelecek alacak de! (*Anita çıkar*) Afederseniz? Neydi sorduğunuz?

ŞIRANK (*ışıklar kararırken*)

Ben size sormadım ki, size söyledim... Ordaki bir genç yüzünden bir münakaşa çıkmış. Kimdi o genç?

MARİYA

Bir başka memleketlim.

ŞIRANK

Adı neydi?

MARİYA

Anlamadım?

Işıklar kararır.

DÖRDÜNCÜ SAHNE

Gece Onbir otuz. Çerçi dükkânı.

Arap'la bazı Jetler içerdeyken, Rastgele'ylen öbür Jetler dalar.

AKŞIN

Toni nerde?

ARAP

Mahzende, Baba'yla beraber.

DİZEL

Çino işini açtın mı ona?

ARAP

Baba'ya anlattım. O da ona anlattırırım dedi.

BEBE

Mahzende saklanacak ne var yani?

KARTOPU

Sen gibi ayağı çabuk değil de kaçmaya, onun için

belkim...

AKŞIN

Kesin 'lan bu tatavlaları!

RASTGELE

Afferin! Çino'ylan Partal takımı yetişmezse aynasızlar alnından mıhlay'caklar onu!

AKŞIN

Okuy'cak resim edepyat bulun, kiminiz de çükboksa oturun! Geriniz de çıkın dışarı, bakın, geliyom mu Çino-mino, Partal-martal...

(Dükkânın zili tinlar, Anita girer içeri, Buz gibi bir sessizlik. Anita, ağır ağır tezgâha doğru yürür. Hazırûn ona dikmiştir gözünü. Uzuncu bir ara. Derken, birinden biri, çük-boksa dokunur, yavaştan bir mambo başlar)

ANİTA

Babayı görecektim.

KARTOPU

Gördün ya!

AKŞIN

Sus be sen!... Baba yok burda!

ANİTA

Nerde öyleyse?

ARAP

Bankaya gitti. Çekine fazla çeklemişler de...

ANİTA

Kapalıdır bankalar geceleri. Söyle, nerde?

ARAP

Biliyosun, Baba ne sıskanın kılçığıdır. Gece-depozite kasasının yırığından süzülmüştür içeri kimbilim.

ANİTA

Belki de yırığın ortasında takılıp kalmıştır a.

AKŞIN

Zâtınız da, bakın, anladınız ki, Baba'mın ne zaman döneceği belli değildir. Buenos noches, senorita.

(Anita mahzen kapısına yönelecek olur.)

DİZEL

Nereye böyle?

ANİTA

Aşağı iniyorum, Baba'yı görmeye.

AKŞIN

Söylemedik mi sana, Baba orda yok diye!

ANİTA

Bi de ben kendi gözümle göreyim.

AKŞIN (*ısırırcasına)*

Lüfen, han'fen!

ANİTA (*kendine hâkim olarak*)

Ne lütfeni!

AKŞIN

Por favor, yâni...

ANİTA

Bırak da geçeyim!

KARTOPU

Kapı beyaza boyalı, bak, geçemezsin ordan siyahi

ANİTA (*pesten*)

Yapma!

AKŞIN

Yapmana yaparım

KARTOPU

Par favor.

DİZEL

Ağnamadım, non comprende.

ARAP

Gracias.

BEBE CON

Dinada

RASTGELE

Mambo, çocuklar! Mambo!

ANİTA (*kendini tutarak*)

Dinleyin, bakın!...

AKŞIN

Diniyız, ablam!

ANİTA

Arkadaşınıza bir haberim var vereceğim. Söylemekliğim lâzım Toni'ye.

DİZEL

Kendisi burda değiller.

ANİTA

Biliyom ben burda olduğunu.

AKŞIN

Nerden biliyosun?

ARAP

Kimden geliyomuş o haber?

ANİTA

Seni alakar etmez.

AKŞIN

Çino'dan mı geliyo acep haber?

ANİTA

Çino'yu durdurmaya, yardım geldim size.

RASTGELE

Bernardo'nun fıstığı yardıma mı gelmiş?

AKŞIN

Kızım, taşın bilem gözünde varmış bir yaş.

RASTGELE

Doğrusun, abiy, bunun yaşı ama, Toni'yi Çino'nun batağına atmaya...

ANİTA

Yalansın!

AKŞIN

Öyle mi, akşam mı, Bernardo'nun orospusu!

KARTOPU

Bernardo'nun kilometresi!

AKŞIN

Bizede mi lolo, lan, allahın kerizi.

ANİTA

Yapmayın böyle!

BEBE CON

Altın diş!

DİZEL

Kulağ'na şiş!

ARAP

Ağzı sarmısaklı!

AKŞIN

Orası sakallı!

(Gırgır, azgın bir dansa dönüşür. Sürünün topu birden, üzerine hakaretler yağdırarak, Anita'yı iter, kakalar. İşin doruğunda. Kız bir köşeye yığılır. Bebe'yi karga tulumba edip, Anita'nın üstüne atacakları sırada, Baba bağıra çağıra mahzen kapısından dalar içeri.)

BABA

Durun lan!...N'a'apıyorum sandınız siz, ibneler!

(Ölümüne sessizlik, Anita ayağa kalkar, şöyle bi bakar takıma)

ANİTA (*ağlamamak için kendini zorlayarak*)

Haklıymış Bernardo... Sokağın ortasında kan içinde can çekişir görsem birinden birinizi, yüzüne tükürmeden geçersem, bana da adam demesinler! (*Koparıp kendini kapıya doğru yürür.*)

AKŞIN

Bırakmayın amcığı!

DİZEL

Şimdi gider, söyler Çino'ya, Toni'nin burda...

(Kartapo Anita'ya sarılacak olru, Anita kurtulur.)

ANİTA

Bırak be! (*Karşılarına dikilerek*) Am-erik dostunuza bir haberim vardı verecek! Söyleyin o kaatile, Mariya'yla bidaha vuslat etmeyecek! Söyleyin ona, Çino, çaktı aralarındaki dalgayı, temizledi Mariya'yı! (*Kapıyı vurup çıkar. Ortalık suspustur.*)

BABA

Ulan, n'a'pmalı, ne halt etmeli ki, aklınız başınıza gelsin! Siz hiç uslanmayacak mısınız be!... Bu dünyanın içine sıçıyorsunuz, valla!

AKŞIN

Zaten sıçılmış onun içine be, Baba.

BABA

Sittirin burdan!

(Ağırdan sıraya girip, dışarı çıkarlar.)

Işıklar kararır.

BEŞİNCİ SAHNE

Gece, onbir elli. Mahzen.

Sıkış-sıkış bir yer. Dükkâna çıkar bir merdivenle dışarıya açılan bir kapı.

Baba, elinde kayimelerle aşağı inerken, Toni de bir sandığın üstüne oturmuş, "Mariya" ezgisini ıslıklamaktadır.

TONİ

Voli mi vurdun?

BABA

Yok be!

TONİ (*Baba'nın uzattığı kâğıt paraları alırken.*)

Eksik olma, Baba, gün gelir, öderim sana borcumu.

BABA

Hadi be!

TONİ

İyi ya ödemem. Baba, n'a'pacağız Mariya'yla memlekette biliyo musun? Bir alay çocuğumuz olacak, hepsine senin adını koyacağız. kızlara bilem. Sen de bizi ziyarete geldiğinde...

BABA (*tokatlayarak onu*)

Uyan be! (*Fırtırarak*) Başka türlü aklın buşına gelmiyo ki, ulan! Senin de öbürlerden bir farkın yok ki. Topunuz, sıcak su boruları gibi, soğuyu yiyince, patlayı patlayıveriyorsunuz...

TONİ

N'o'oldu, Baba? Hangi pire yedi seni?

BABA (*babalanarak*)

Nedir, ulan bu böyle, harp-darp varmış gibi yaşıyorsunuz?... (*Pesten*) Ne demeye birbirinizi harcamatlıysınız?

TONİ

Söyledim sana nasıl olduğunu, Baba. Mariya bilen anladı. Sen niye anlamıyasın?

BABA

Mariyam-zayira'm yok benim, hiç olmadı da...

TONİ (*yumuşaktan*)

Kabahat mı benim bir Mariyam olduysa! Sana bişey söyleyim mi, Baba: Bir gecelik bile sürse bu şenlik, değer bütün dünyaya, anam avradım olsun!

BABA

Nerden bildin bir gecelik olduğunu bu şenliğin?

TONİ

Ne demek istiyosun?

BABA

Müşteri diğ'di, demin gelen. Anita'ydı. (*Sessizlik*) Mariya ölmüş. Çino aranızdaki muhabbeti çakallayıp, öldürmüş kızı.

(Kısa bir aralık, Toni, eli ayağı donmuş, alık alık bakar Baba'ya. İnanamaz habere, başını sallar iki yana, uyanmak istermişçesine. Baba ellerini uzatır ona, ama Toni birden geriler, dönüp, kapıdan dışarı fırlar. Fırlamasıyla da, dekor ortadan yiter, sahne kararır. Karanlığın içinden Toni'nin sesini duyarız.)

TONİ

Çino! Nerdesin, Çino?... Gel bakalım, beni de öldür bakalım Çino!

ALTINCI SAHNE

Gece yarısı. Sokak.

Işıklar Birinci Perdenin başında gördüğümüz düzeni yeniden ortaya çıkarır, ama bu sefer sözkonusu düzen gölgelere belenmiştir. Toni boşlukta haykıra haykıra dolana dururken, gölgelerin arasından bir suret belirir, derken kaybolur.

TONİ

Nerdesin Çino?...GEL, BENİM DE KANIMA GİR!

RASTGELE (*karanlıklar arasından bir fısıltı*)

Toni...

TONİ (yerinde bir dönerek)

Kim o?

RASTGELE (*ortaya fırlayarak*)

Benim. Rastgele.

TONİ

Defol burdan! HEY ÇİNO, ÇIK KARŞIMA OROSPU ÇOCUĞU!

RASTGELE

Delirdin mi sen!

TONİ

Defol dedim sana! HEY, ÇİNO!

RASTGELE

Bak, sana ne diyeceğim!

TONİ (*vahşetle*)

Oyun bitti gayrı! Şunu anlasanıza be!

RASTGELE

Ama çete...

TONİ

Çetenden başlarım senin. Kızsın sen, kızlığını bil! Siktir ol burdan! (*Rastgele ricat eder*) HEY ÇİNO! SANA SESLENİYORUM! SESİME GEL ÇABUK! GÖRÜYOSUN BENDEN BAŞKA KİMSE YOK BURDA! Bri kıyaklık et bana. Bekliyorum seni! Gel hadi, gel... (*Birden, sahnenin karşısından, karanlıklar arasından bir suret belirir. Toni duralar, ışık suretin üzerinde yoğunlaşırken, gözlerini dört açmış bakar. Derken inanır-inanmaz bir ses çıkar dudaklarından*) Mariya... Mariya, sen misin?

MARİYA

Toni... (*kollarını Toni'ye uzatırken, bir başka suret belirir: ÇİNO*)

TONİ

MARİYA: (*birbirlerinin kolları arasına koşarlarken, bir tabanca patlar. Toni çelme yemişçesine*

yere kapaklanacakken, Mariya yakalar onu, ikisi birden yumuşak düşüş yaparlar yere. Bu arada, Bebe con ile Arap koşar gelir. Ardından, Pepe, İndio ve öbür Betler girer. ÇİNO, elinde sallanan tabancaya afal afal bakar durur. Derken öbür Jetler'le Betler ve bazı kızlar girer. Baba da sahneye çıkmıştır.) Ah, inanamadım yeterince!

MARİYA

Sevdiğin yeter.

TONİ

Yetmiyor burda. Rahat bırakmıyorlar bizi.

MARİYA

Başka yere gideriz öyleyse.

TONİ

Olur, gideriz. Gideriz. (*Acıdan par par eder bütün vücudu! Mariya daha sıkı kucaklar, ezgiye başlar*)

MARİYA

Tut elimi, sen tutmaynan,
Vardık or'ya, vardık çoktan,
Bigün,
Belkim...

(Toni de ikinci dizeden itibaren ezgiye katılmaya başlamıştır. Mariya onu yaşama çekip almak istercesine, daha bi hırsla sürdürür ezgiyi, ama Toni'nin sesi tekler, bitiremez dizeyi. Bir iki nota daha okurken Mariya, kolları arasında kasılır kalır Toni. Kısa bir duraklamadan sonr, Toni'yi yavaşça yere bırakır. Orkestra şarkının sonunu getirir. Mariya parmaklarının ucuyla Toni'nin dudaklarını okşar. Arkasında, Akşın, Jetleri

peşine takmış, Çino'nun üstüne yürür. Mariya konuşur. Sesi soğuk, bıçak gibi.)

Basın geri! (*Ayağa kalkarken, omuzlarındaki şal yere kayar. Çino'ya doğru yürür, elini uzatır. O da tabancayı Mariya'ya verir, Mariya buz gibi bir sesle*) Nasıl patlıyor bu tabanca, Çino? Bu ufacık tetiği çekerek mi? (*Birden tabancayı Çino'ya doğrultur. Çino geriler. Elinde tabanca, herkesi karşısına almıştır. Sesi öfkeyle ve yaban bir gazapla yükseldikçe yükselir.*) Kaç mermi kaldı.

Çino? Sana yetecek kadar var mı? (*Bir başkasının üstüne çevirir tabancayı*) Sana? Sana?.. Sana?... Hepinize?...ONU BİZLER ÖLDÜRDÜK. KARDEŞİMİ DE, RİF'İ DE. Ben de adam öldürebilirim artık. ÇÜNKİ BEN DE NEFRET EDİYORUM ARTIK. (*Tabancayı deli gibi ordan oraya çevirir, hepsi gerilerler. Namluğu yeniden ÇİNO'ya çevirir.*) Bununla kaç kişi öldürebilirim, Çino. Ama bir mermi de bana kalsın! (*Tabancayı iki eliyle kavrar. Ama ateş edemez. Gözlerinden yaş boşanır, tabancayı fırlatır atar elinden, yere yığılır. Şırank çıkar ortaya, bakınır etrafa, Toni'nin ölüsüne doğru yürüyecek olunca, Mariya deli gibi fırlar yerinden, Toni'nin cesedine kanat gerer, bağırır*) HELE Bİ DOKUN ONA! (*Şırank geriler. Arkasında, Kurupke ile Hoşahmet de belirir. Mariya döner Çino'ya bakar, eliyle çağırır onu. Çino gelir cesedin yanında durur. Mariya, derken, Akşın'a işaret eder. O da Dizel'le birlikte gelip Toni'nin cesedinin yanına dikilir. Pepe de Çino'ya katılır. Derken, Mariya, Toni'nin yüzüne eğilir, yavaşça ve mahvice bir sesle*) Te adoro, Anton.

(Yavaşça öper Toni'yi. İki Jet'le, iki Bet cesedi yerinden kaldırıp dışarıya taşımaya davrandıklarında, musiki başlar. Öbür kızlarla

oğlanlar onların ardında bir alay oluştururlar. Tıpkı önceki düş balesinde olduğu gibi. Bebe Con gelip şalı yerden kaldırır. Mariya'nın başına örter. Mariya yerinde doğrulur, yas tutan kadınlar gibi. Musiki hızlanır. Cenaze alayı dışarıya yönelir. Sonunda Mariya da kalkar ayağa, yüzü gözü yaş içinde ama, başı dik, mağrur ve muzaffer, öbürlerini izler. Yetişkinler Şırank, Kurupke, Baba ve Hoşamed-başları eğik, bok gibi kalırlar. ortada.)

Perde kapanır.

Batı Yakası'nın Hikayesi

Yayınlandığında bazı eleştirmenlerce çağdaş Romeo ve Juliet olarak değerlendirilen bu kitabında Arthur Laurents, Manhattan'daki beyaz gençlerle Porto Rikolu göçmen gençlikten oluşan çeteler arasındaki kavgayı ve bu iki karşıt çete üyelerinden Tony ile Maria arasındaki ırk tanımayan aşkı anlatmakta... Can Yücel'in nefis çevirisiyle dilimize aktardığı yapıtta okuyucu, iki farklı etnik kökenden gencin bu sarsıcı aşk öyküsünün yanısıra, bu aşka karşı çıkan yoz Amerikan kültürünü, bu kültüre başkaldırı olarak çıkan ve günümüze değin canlılığından hiçbir şey kaybetmeyen caz ve rock'n roll esintileriyle dolu şarkılar da bulacak...

9 789757 432 28 8

ISBN 975-7432-28-8